Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 245 (995) ♦ Субота, 24 грудня 1994 року ♦ Ціна договірна

Людмила КОХАНЕЦЬ, «Голос України»

«Не втомлюйтеся, чинячи добро»

Мій маленький приятель Іван пояснив різницю між дідом Морозом і Святим Миколаєм так: «Дід Мороз лише розносить новорічні подарунки, а Святий Миколай піклується за дітей цілий рік». Ви Іванка не знаєте, тому можете з ним сперечатися. Особисто я не наважуюся. Святий Миколай-чудотворець і справді згадує про дітей (і не лише про них) не тільки свого дня — 19 грудня. Віруючі вважають його покровителем і заступником усіх, кого незалежна від церкви держава віднесла до категорії «незахищених верств населення».

Більше сотні такої «верстви» Київський осередок Суспільної служби України запросив на празник Миколая до Центру культури та дозвілля Збройних Сил України. Для дітей, батьки яких не вимірюють офіцерську честь рублем, і тому поміняли «дислокацію» з близького зарубіжжя на рідну землю, для хлопчиків і дівчаток з малозабезпечених та багатодітних родин і цьогорічні подарунки від Миколая не звелися до формальної торбинки з цукерками та красивої іграшки. Добродії із ССУ (до речі, саме вони першими відродили у Києві прадавню українську традицію) з допомогою канадських партнерів (їхній представник пан Петелицький також був присутній у залі), як завжди, влаштували маленьким гостям чудове свято. Втім, не лише маленьким. Вистава у виконанні артистів Дитячої опери, здається, зацікавила батьків не менше, ніж їхніх малят. Якийсь емоційний татусь так захопився сюжетом, що аж до сцени підбіг...

Завтра католицький світ святкує Різдво Христове. Санта Клаус уже зібрався в дорогу до дитячих сердець... До речі, Іван дав невеличке уточнення: «Санта Клаус — це не дід Мороз. Він їхній святий Миколай». Я (див. вище) з малим ерудитом не сперечаюся. Головне, щоб «їхній» і «наший» привносили в це нелегке життя надію і радість. Щоб не лише святі, а й прості грішні смертні не забували заповідей апостола Павла: «Не втомлюйтеся, чинячи добро».

Фото Анатолія МЕДЗИКА (ХТІА).

Читайте в суботньому випуску

ЧЕЧНЯ: ВІДЛУННЯ ПОДІЙ

Чи легше жертвам, якщо хтось буде відповідальний?

У ніч з 21 на 22 грудня Грозний бомбували з особливою силою. За дві години на місто було скинуто близько 60 бомб. Згідно з повідомленнями інформаційних агентств з Грозного, бомбардування не припинялося і в наступні дні. Пошкоджені нафтопереробний завод, на якому виникла пожежа, готель у центрі Грозного неподалік президентського палацу. Про кількість жертв не повідомляється. Кореспондент Бі-Бі-Сі стверджує, що в останній день було 12 повітряних атак. Головком прикордонних військ Росії О.Ніколаєв заявив тимчасовому інформаційному центру уряду: «Нинішні завдання частині підрозділів прикордонних військ Росії на Кавказі випливають з Указу Президента РФ «Про заходи по присіченню діяльності збройних формувань на території Чеченської республіки». Джахар Дудаєв розповсюдив нову заяву, в якій висловив готовність до переговорів з метою мирного врегулювання кризи без попередніх умов.

Голова Комітету Держдуми з прав людини, Сергій Ковальов коментує події в Чечні:

«Відвідали дві лікарні і дитячий будинок, бачили трьох тяжко поранених дітей. Чули про вбитих, не можу точно сказати, скільки їх. Щойно надійшло повідомлення, що російські війська мають намір бомбувати готель «Кавказ». Нібито там розмістилося двісті афганських моджахедів. Я побував у «Кавказі». Нема жодних слідів проживання. І, зрозуміло, ніяких моджахедів. Це відвертий привід для того, щоб бомбувати центр. Я попередив віце-прем'єра Єгорова, що він несе відповідальність за жертви, яких не минути».

Парламентська хроніка

ПОРУЧ З ТРОНОМ — ЗАВЖДИ ГІЛЬЙОТИНА

Денне та вечірнє засідання 22 грудня

На початку денного пленарного засідання народні депутати України прийняли Постанову «Про продовження дії Закону «Про запобіжне затримання особи», Державний реєстр фізичних осіб — платників податків та інших обов'язкових платежів та Постанову про введення його в дію. Потім — Постанову Верховної Ради «Про обрання народних депутатів України членами постійних комісій Верховної Ради», Закон України «Про внесення змін і доповнень до законів України «Про вибори народних депутатів України», «Про загальний військовий обов'язок» та «Про статус депутатів місцевих Рад народних депутатів» і Постанову про введення його в дію. Зважаючи на ту обставину, що наближаються Новорічно-Різдвяні свята, а план роботи народні депутати не виконали, сесія прийняла рішення про роботу у пленарному режимі в суботу, а також наступного понеділка, вівторка і середи.

Вечірнє засідання почалося з виступу Президента України Леоніда Кучми (виступ майже у повному обсязі друкується у сьогоднішньому номері газети). Розглядався внесений ним згідно Регламенту проект конституційного Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні». «Влада мені потрібна не сама по собі»,— сказав Президент. І, своєрідно проілюстрував бачення відповідальності за подальшу свою діяльність у випадку надання йому вотуму довіри: «Поруч з троном завжди — гільйотина».

Обговорення тривало до пізнього вечора. Врешті-решт депутати вирішили доручити робочій парламентсько-президентській групі, яка вже більшу частину розходжень узгодила, доопрацювати проект Закону і внести його на перше читання.

Костянтин НУЛЬ.

Робити парламент крайнім не рекомендується

Ранкове засідання 23 грудня

На початку робочого дня депутати висловили свої пропозиції щодо подальшого порядку денного. На їхню думку, потрібно негайно розглянути питання про Ради народних депутатів, землекористування, індексацію грошових вкладів, оподаткування транспортних засобів і деяких інших.

Кілька депутатів від лівих фракцій висловили обурення з приводу викладу телебаченням сесійного засідання 22 грудня, де обговорювався поданий Президентом на розгляд ВР законопроект про владу. Це обговорення, на думку обурених промовців, показали тенденційно, треба було дати виступи депутатів у повному обсязі. «Зрозуміло, що ВР ще не все зробила для стабілізації економіки України, — визнав один з депутатів. — Але робити парламент крайнім ми не рекомендуємо». Депутати більшістю голосів зобов'язали Укртелемовну компанію повністю висвітлити обговорення законопроекту про владу від 22 грудня.

Харківський депутат Володимир Алексєєв також обнародував своє обурення з приводу дозованої інформації — його виступ перед виборцями вийшов у світ неповним, і тому перекручено суть сказаного. 6 фракцій, які об'єдналися, за визначенням В. Алексєєва, в так званий блок, вносять сум'яття в роботу ВР. А можлива ротація Президії нічого, крім дестабілізації роботи, парламенту не принесе. Дозована інформація — це загроза долі України. Пан Алексєєв як депутат і громадянин запевнив колег, своїх виборців і радіослухачів, що завжди висловлювався з приводу актуальних проблем суспільства і робитиме це надалі.

Далі депутати розглянули законопроект «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про оренду майна державних підприємств та організацій», поданий Комісією з питань економічної політики та управління народним господарством. Альтернативний проект запропонував народний депутат з Одеси Сергій Драгомарецький. Триває обговорення обох проектів. Хоча сам закон уже є, депутати, за словами Голови ВР О. Мороза, хочуть зробити його кращим.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

І ДОСІ ЖИВЕМО ЗА СТАРОЮ КОНСТИТУЦІЄЮ...

Інтерв'ю в кулуарах

Ці інтерв'ю взяті одразу після виступу на сесії Верховної Ради Леоніда Кучми з обгрунтуванням проекту Конституційного Закону України «Про державну владу й місцеве самоврядування в Україні». Свою точку зору на законопроект висловлюють:

В'ячеслав ЧОРНОВІЛ: Цей проект закону варто було б прийняти в першому читанні, а потім серйозно допрацювати. Бо він не допрацьований, як слід. Мабуть тому, що робоча група, яка готувала його, не проконсультувалася зі здоровими силами Верховної Ради. Президент погодився врахувати зауваження до другого читання. Але ж можна було врахувати раніше, і було б менше критики на його адресу. Це помилка Президента. Але я підтримую його концепцію розмежування трьох гілок влади, чіткої виконавчої вертикалі. І, отже, вважаю, що поданий проект слід підтримати в першому читанні. Але з настрою багатьох депутатів бачу, що це не скоро буде.

Олександр НОВИКОВ: Цей закон слід прийняти в першому читанні. Це було б розумно. Тому що, коли ми відхилимо його зараз узагалі, тоді Президенту не залишається нічого іншого, як виходити на референдум, за яким може бути прийнято найжорсткіший варіант. А референдум небезпечний і тим, що кожна з областей може висунути свої умови, що призведе до різкого зриву й так загостреної ситуації.

Антон БУТЕЙКО: Я знаю, що значна частина депутатських груп готова прийняти цей законопроект в першому читанні. Звичайно, за умови, що Президент прийме зауваження погоджувальної комісії. Було б добре, якби він зважив на всі слушні зауваження, що будуть висловлені депутатами під час обговорення проекту.

Микола КИРИЧЕНКО: Зараз у наших головах сум'яття. Проект справді сирий. І постає логічне запитання: чи не навмисне його подано в такому стані, щоб його не було прийнято? Мене турбує те, що і ліві, і праві знаходять у проекті таке, що не дає їм права проголосувати за проект у першому читанні. А місцеві Ради тільки в червні обрані. І тепер ставиться під сумнів воля громадян, які їх обирали. Справді політичне реформування проводити необхідно, уточнивши права і обов'язки всіх гілок влади. Але чи слід це робити таким шляхом і такими методами? Маю сумнів, що проект пройде. Треба шукати компромісу.

Леонід ВЕРНИГОРА: Я розумію так, що у нас влади як такої в усіх гілок влади задосить. Але в нас немає механізму використання цієї влади. Тобто потрібно, щоб громадяни добровільно виконували все, що велять закони. Глибоко переконаний, що за 2—3 дні дійдемо згоди щодо того, який механізм влади потрібен Президенту, як залишитися демократичною державою, як мають співпрацювати Верховна Рада і Президент. Хотів би підкреслити ще таке. Коли Леонід Данилович зустрічався з профактивом України, то обіцяв докласти зусиль, щоб надати профспілкам право законодавчої ініціативи. На превеликий жаль у проекті закону в переліку всіх інстанцій, які мають таке право, профспілки опущені.

Леонід КРАВЧУК: Зараз ми говоримо про реформу політичної системи влади. А де зміни економічної системи? У Конституції, за якою живемо нині, немає навіть поняття приватної власності. Виходить, що підготовленим проектом змінюється політична система, а економічна залишиться старою. Але ж політична система є щодо економічної вторинною. Очевидна неузгодженість цих систем. З нас кури сміятимуться.

Не думаю, що в такій редакції і навіть зі змінами, які внесла погоджувальна комісія, Верховна Рада проголосує за цей проект у другому читанні. Бо перше читання нічого не дає. Адже в другому читанні голосуватимемо за кожну статтю, а там потрібен 301 голос.

Добре, що Президент шукає вихід. Йому потрібно допомогти. Він робить акцент на сильній виконавчій владі. Тому, вважаю, з двох варіантів проекту треба підготувати закон про місцеву владу або про виконавчу владу. Визначити повноваження її на всіх рівнях, обмеживши повноваження Рад, де це потрібно. Точно визначити відповідальність всіх службових осіб, навіть обраних народом (на перехідний період). Потрібно внести зміни до Конституції, а потім негайно готувати нову Конституцію, яка є найвищим законом. А ми поки що створюємо прецедент двох Конституцій.

Інтерв'ю взяв Яків ГАЛЬЧЕНКО.

* * *

Нещодавно парламентарії, серед решти, обговорювали й питання подовження дії Постанови Верховної Ради «Про запобіжне затримання особи». Пропонуємо читачам кілька думок народних депутатів з цього приводу, що не пролунали в сесійній залі парламенту.

Володимир Яровенко, депутатська група «Аграрники України»:

Переконаний, що слід подовжити термін дії постанови парламенту. Зрозуміло, внести певні корективи до документа у тій частині, що стосується відповідальності службових осіб правоохоронних органів за їхні рішення. Це дасть можливість уникнути порушень у практиці застосування постанови. Але однозначно те, що криміногенна ситуація, яка склалася в країні, вимагає саме таких правових документів. Постанова про запобіжне затримання лише сприятиме оперативній діяльності правоохоронних органів.

Валентин Недригайло, народний депутат:

Одразу зазначу, що для нашого правоохоронного законодавства запровадження такої постанови — справа цілком нова. Її започатковано у відомому указі Президента Л.Кучми про посилення боротьби із злочинністю. Одразу Верховна Рада схвалила постанову, можливість подовження дії якої сьогодні обговорюють народні депутати. За відгуками наших оперативних працівників, вони підтримують цей ефективний запобіжний захід. Злочинний світ «грає» не за правилами. Тому саме ця постанова вкрай потрібна для надійного захисту чесних громадян. Окрім того, згадуваний документ несе в собі не лише карний зміст, а й профілактичний. А отже, багато потенційних злочинців відмовляться від протиправних кроків.

Олександр Бобриньов, депутатська фракція «Комуністи України»:

Сприятливі соціальні умови для злочинності, зокрема організованої, створені ще колишнім радянським керівництвом: коли виник кооперативний рух, приватні підприємства. Сьогодні боротися із цією специфічною соціальною сферою неможливо. Слід боротися не з наслідками, а з причинами. Тобто, відродженням соціалістичної системи господарювання, зокрема плановості, де не можна кілька разів перепродувати один товар, створенням надійних соціальних гарантій, відновленням тісніших зв'язків колишніх республік. Помилка в тому, що ми йдемо шляхом посилення вимог, а не шляхом наукового підходу — усунення соціальних причин злочинності.

Записав Сергій ДАНИЛЕНКО.

Яніна БУРЖУЙКІНА, журналіст

З'ЇЗД ПРОЙШОВ НА «КАТЕГОРІАЛЬНОМУ» РІВНІ

Перша ознака революційної ситуації — це коли люди припиняють розмовляти «нормальною мовою», і починають послуговуватися «категоріями». Тобто термінами. Ті, хто був минулої суботи-неділі у Палаці культури київського заводу «Більшовик», змогли в тому пересвідчитися.

Делегатів Першого Всеукраїнського з'їзду робітників привело до цього залу «бажання розповісти про свої негаразди», «примусити уряд зважати на думку народу». Досягти цього, на думку присутніх, можна лише за умови об'єднання розрізнених організацій робітників у межах єдиного Всеукраїнського руху. Думка справедлива. Бо в кожній цивілізованій державі основу соціально-економічної політики визначає угода між урядом, робітниками і підприємцями. Отже, голос робітництва має звучати вагомо.

Робота з'їзду, як і годиться, почалася з реєстрації делегатів. До речі, в той самий час у холі йшла жвава торгівля періодикою та літературою. Газети «Голос коммуниста» і сам «Коммунист», «Аргументы и контраргументы», «Большевик» були за доступними цінами. «Неподаренные принципы» Ніни Андреєвої «розходилися» гірше, проте збірка поетеси Маєвської, видана, між іншим, її власним коштом, особисто мені дісталася безплатно. Відкрила першу сторінку, прочитала поетичне звернення до Солженіцина: «Ми не допустим самосуда, но мы вас каждого найдем».

Що не кажи, часи справді непевні. Ось і агітки, які розповсюджувались тут, закликали: «Всі на боротьбу з катастрофою!» Це слово було найбільш уживаним на з'їзді. Вичерпне пояснення терміну «катастрофа» давала листівка руху «Комуністи України»: «Катастрофа — программа президента. Катастрофа — само наличие президента. Катастрофа — наличие парламента. А, главное, — наличие буржуазии».

... Доповідач промовляв з трибуни про завдання робітничого руху за нинішньої (зрозуміло, катастрофічної) політичної, соціальної і економічної ситуації. «Гідра капіталізму» знову підводить голову, і цю саму голівку в міру сил і можливостей підтримує рідний український уряд на чолі з Президентом. Діючи «за вказівкою Міжнародного валютного фонду», вищезгадані керівники взяли «антинародний курс» на лібералізацію, приватизацію і «загальний розвал економіки». Результати, на думку доповідача, очевидні: розкрадається та розпродається загальнонародна власність, унаслідок чого робітничий клас може позбутися останніх завоювань соціалізму. Права на працю, відпочинок, житло, безплатне медобслуговування і освіту давно пішли у небуття. Тепер завдання «реформаторів» — позбавити виробника матеріальних благ ще й власності на засоби виробництва.

Україна справді пережила вже чимало соціально безвідповідальних дій з боку урядових структур. Народ зубожів. Хто, яка сила виведе його з прірви? Йти у «світле вчора» чи діяти, виходячи з реалій?

(Закінчення на 6-й стор.)

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 22 ГРУДНЯ 1994 РОКУ

Шановні народні депутати!

Сьогодні ви розпочинаєте обговорення проекту Конституційного Закону про владу і місцеві органи самоврядування. Переконаний, що це історична подія в розвитку України. Якщо державна влада в руках політиків із несучасним світоглядом, які нездатні ефективно організувати державу, розкріпачити внутрішні творчі сили, нейтралізувати несприятливі фактори, то країна занепадає, стає історичним аутсайдером.

В мене немає сумніву, що сьогоднішня дискусія буде гострою і різнополюсною. Це природно. А тому дуже важливо побудувати розмову так, щоб обговорення окремих положень Закону не заважало глибокому аналізу об'єктивних і суб'єктивних передумов запропонованої моделі організації державної влади.

Аналіз стану України дозволяє стверджувати, що руйнівні процеси в економіці мають не тільки суто економічні причини. Недосконала організація державної влади, незавершеність розподілу функцій між законодавчою, виконавчою і судовою гілками влади — одні з головних перешкод на шляху до економічної стабілізації. І ми маємо тільки один шлях — посилити державу, але не заради посилення держави, а заради становлення цивілізованого суспільства.

За роки незалежності ми не спромоглися створити якісно нову, збудовану на демократичних засадах державну владу, яка за ефективністю впливу на суспільство не поступалася б державним інститутам розвинених країн. Без сильного уряду неможливо ефективно управляти державним сектором економіки, який ще й донині складає в Україні понад 85 відсотків.

Проблематичними за цих умов є роздержавлення та структурна перебудова всього господарського комплексу. В цьому питанні ми фактично не тільки не просунулися вперед, але й навіть допустили регресивні тенденції, деіндустріалізацію країни. Є дві основні причини економічної кризи в Україні.

Перша — невідповідні, застарілі виробничі відносини та деформована структура народногосподарського комплексу, які дісталися нам у спадок.

Друга — недосконала організація державної влади в Україні, прорахунки вищого керівництва.

Якщо перша причина обумовлює наше відставання від західних країн, то друга пояснює, чому ми залишилися позаду багатьох держав СНД, які стартували з нами в рівних умовах. Саме вона посилює процеси саморуйнації України.

І якщо бути до кінця відвертим, то треба визнати помилковим привласнення управлінських функцій парламентом та місцевими Радами. Біда Верховної Ради зразка 1991 року не в тому, що вона взяла на себе функції державного управління від комуністичної партії. В той час більше нікому було це зробити. Її помилка, полягала в тому, що вона побоялася, а може була неспроможною передати у повному обсязі виконавчі повноваження спочатку уряду, а пізніше всенародно обраному Президенту. Фактично до липня цього року в Україні існувала парламентсько-президентська республіка. І вона довела свою нежиттєздатність.

Уряд весь цей період був «козачком двох панів», не мав достатньої самостійності, постійно відчував свою тимчасовість. Його діяльність обумовлювалася швидше політичними, ніж економічними факторами. У першій половині поточного року, наприклад, вона більше була підпорядкована підготовці до виборів, ніж локалізації катастрофічно зростаючого кризового потенціалу. У критичні моменти Кабінет Міністрів просто «здавали», знімаючи частково соціально- політичну напругу, а фактично вводячи в оману громадськість.

Така невідповідність організації вищої державної влади об'єктивним вимогам розвитку суспільства стала головним гальмом руху України вперед.

Принципових змін у державному устрої не відбулося і сьогодні. Верховна Рада традиційно намагається впливати безпосередньо на управлінську діяльність, приймати рішення з питань, які є компетенцією виконавчої влади. Ситуація навіть погіршилась, оскільки зараз зруйнована виконавча вертикаль.

Невизначеність із розподілом функцій завдає прямих матеріальних втрат. Так, безрезультативне обговорення в парламенті змін у ціновій політиці, відсутність прямого управлінського впливу на місцеві органи влади призвели до понад 20-трильйонних втрат в жовтні-листопаді ц.р. А скільки завдано непрямої шкоди? За це ж має хтось відповідати. Поки що за нераціональну конкуренцію гілок влади розраховуються пенсіонери, педагоги, військовослужбовці, інші категорії громадян.

Верховна Рада ніяк не може позбутися синдрому прямого контролю над урядом. Протягом майже двох місяців розглядаються питання цін, Указ Президента про прискорення земельної реформи. Предметом обговорення постійно стають конкретні проблеми АПК. Приймаються постанови щодо енергопостачання, підготовки до зими, подолання епідемії холери тощо. Але хоча б одну з них вона спромоглася позитивно вирішити, реально змінити ситуацію на краще? Ні.

Я розумію, дехто вважає, що таким чином можна здобути авторитет єдиних захисників народу. Але це самообман. Підтримку людей дійсно можна отримати лише за умови реального забезпечення їх добробуту. Коли Верховна Рада публічно обговорює ті чи інші болючі проблеми, а в житті людей нічого не змінюється, то вона тільки дискредитує і себе, і виконавчу владу.

Ось чому я глибоко переконаний, що відхід парламенту від невластивої йому діяльності тільки сприятиме зростанню його авторитету. За своєю природою парламент не може виконувати управлінські функції. Тому я переконаний, що розподіл влади не ущемлює інтереси Верховної Ради, а навпаки дозволяє зберегти її, зробити її діяльність більш конструктивною. В іншому випадку без будь-якого втручання Президента об'єктивний розвиток подій скоротить існування парламенту цього скликання.

Проектом Закону про владу і передбачаються державно-політичні перетворення, які, за нашим переконанням, створюють сприятливі умови для подолання економічної кризи. Пропонуються рішення, спроможні, на нашу думку, створити оптимальні умови для організації найбільш ефективної моделі управління економікою у період її кризового розвитку.

Друга проблема, яка надає позачергового характеру запропонованому законопроекту, пов'язана із зростаючою внутрішньою напругою в самій системі державної влади. Відсутність детального, конституційно визначеного розмежування повноважень Президента і Верховної Ради, а також занадто самостійний статус Прем'єр-міністра, постійно провокували виникнення між ними протиріч. Справа тут не тільки в особистостях. Конфліктність закладена вже в самому правовому визначенні функцій цих державних інститутів. Якщо ми однозначно, документом конституційного рівня не вирішимо цю проблему, нам не уникнути і в подальшому напруженості, яка, незважаючи на всі благі заяви, є і буде залишатися між конкретними посадовими особами. Як в центрі, так і на місцях.

Фактично Україною сьогодні не править ніхто. Кожен тягне «ковдру на себе». Залишаючи осторонь інтереси народу, практичні питання управління господарством. Є перші ознаки дезинтеграції держави взагалі. В окремих областях і навіть районах, наприклад, встановлені свої нормативи відрахувань у державний бюджет. Це означає, що там протиправно призупинена дія одного з найважливіших законів в Україні.

Президент не може миритися з таким станом державної влади. Таке протистояння може призвести до драматичних наслідків.

Які найбільш важливі проблеми може вирішити Закон про владу?

Перше. Ми прагнемо усунути усі підстави для протиріч між державними інститутами, які і так виснажують не дуже дієздатну державу, створити нові механізми управління економікою. При цьому важливо не дратувати народ дріб'язковими чварами можновладців.

Це ідеологія, яка лежить в основі запропонованого законопроекту.

Друге. На конституційному рівні розмежувати компетенцію законодавчої, виконавчої та судової влади. При цьому дійсно відбудеться концентрація управлінських функцій у Президента і уряду. Дехто вважає, що це провокує чергове загострення протиріч між Президентом і Верховною Радою. Я глибоко переконаний, що, навпаки, це крок до усунення цих протиріч. Закон про владу має стати своєрідною конституційною угодою всіх гілок влади щодо розподілу сфер компетенції. У мене немає сумніву, що це призведе не до посилення однієї гілки за рахунок іншої, а навпаки — до зміцнення кожної з них, оскільки виконавча, законодавча і судова влади займатимуться саме своєю справою.

Закон про владу принципово відрізняється від усіх попередніх односторонніх і багатосторонніх заяв тим, що в разі порушення взятих на себе обов'язків вихід за межі встановленої компетенції пов'язаний з чітко визначеними санкціями. Наприклад, блокування парламентом формування уряду, тривале зволікання із затвердженням бюджету, без якого неможливо здійснювати повноцінну економічну політику, дає підстави для його розпуску. Я підтримую пропозиції депутатських фракцій щодо можливості дострокового припинення повноважень Верховної Ради в разі її неспроможності приймати рішення в зв'язку із відсутністю чітко визначеної більшості. Верховна Рада має право оголосити вотум недовіри уряду, якщо він не здатний здійснювати ефективну внутрішню та зовнішню політику. Не прийняти програму сформованого Кабінету Міністрів, що також тягне за собою його відставку.

Заслуговує на підтримку й ідея надання права парламенту оголошувати референдум щодо довіри Президенту або з інших найбільш важливих суспільних питань. Я позитивно ставлюся до розширення підстав для імпічменту Президенту.

Всі ми розуміємо, що розпуск Верховної Ради та імпічмент Президенту — це найбільш делікатні питання. І не тому, що вони особисто зачіпають кожного з нас. Такі дії пов'язані з державно-політичною кризою і потребують створення вивірених противаг і балансів.

Прийняття конституційною більшістю цього Закону дозволить швидко обрати Конституційний суд, який, без сумніву, обмежуватиме можливість порушень встановлених правил будь-якою гілкою влади, дисциплінуватиме вищі державні інститути, стримуватиме амбіції їх керівників.

Я стою на зазначених позиціях принципово. Саме з цих міркувань не можу підтримати пропозиції керівництва Верховної Ради щодо надання Президенту права на один рік приймати акти законодавства. Президент не претендує на функції законодавчої влади. Він хоче мати тільки ті повноваження, які природно належать виконавчій владі. І я хочу, щоб вони були конституційно закріплені.

Третє. Цей Закон дозволить впорядкувати, зробити дієздатною і виконавчу владу. Всі ми розуміємо, що і в ній також існує дуалізм. Це стосується взаємин між Президентом і урядом. Скажу відверто, що з точки зору стабілізації ситуації в суспільстві проблема ефективності діяльності уряду є питанням номер 1. Сьогодні я не задоволений роботою в цілому. Нам поки що не вдалося подолати нескоординованість дій міністерств і відомств, низьку виконавчу дисципліну.

В проекті Закону, передбачена часткова зміна статусу уряду та Прем'єр-міністра. За новим розподілом влади значно підвищується відповідальність Президента перед народом, і я хочу мати дієві механізми реалізації цих обов'язків всередині самої виконавчої влади.

Четверте. На нових засадах будується вертикаль виконавчої влади. Пропонується нарешті ліквідувати двовладдя на місцях. Започаткувати сувору підпорядкованість керівників місцевих органів державної виконавчої влади знизу доверху.

Повноцінна виконавча вертикаль необхідна і для того, щоб покінчити з атмосферою вседозволеності, кумівства, яку встановили ряд районних та міських керівників. На цьому рівні розквітають зловживання, залишається без будь-яких гарантій і підтримки проста людина, яка не може знайти справедливість. Ми маємо позбутися таких явищ сучасного місцевого феодалізму, вжити жорстких заходів по наведенню порядку, захисту прав наших громадян.

П'яте. Закон передбачає трансформацію місцевих Рад в органи місцевого самоврядування. Сьогодні багато галасу навколо питання ліквідації народовладдя. Якщо мова йде про владу Рад, то ми маємо визнати, що реальної влади вони ніколи не мали. В радянські часи вона належала де-факто партійним комітетам. Ради лише створювали ілюзію народовладдя. І мені здається не дуже коректно з цього питання загострювати дискусію, навіть з огляду на те, що немає такої партії, яка б була підпорою для Рад. Ознакою реального народовладдя є вільні вибори громадянами державних органів та органів самоврядування, право на пряме волевиявлення шляхом референдуму. Закон передбачає такі форми реалізації волі народу. Разом з тим я також підтримую ідеї щодо чіткого визначення в цьому законопроекті функцій місцевого самоврядування.

Немає заперечень, що до їх виключної компетенції мають бути віднесені питання формування місцевих бюджетів та контроль за їх виконанням, перспективи розвитку регіонів, контроль за станом освіти, охорони здоров'я, комунальної сфери тощо.

Думаю, що ми можемо знайти узгоджене рішення і щодо обласних та районних Рад народних депутатів, надавши їм нової якості. Узгоджувальна комісія і в цьому випадку дійшла до деяких прийнятних варіантів. Хоча тут залишилось чи не найбільше питань, які потребують подальшого спільного доопрацювання.

Разом з тим я чудово розумію, що ініціювання цього закону неминуче викликає додаткову напругу у владних структурах суспільства. А неприйняття його чи тривалі політичні баталії навколо цього питання спровокують нові ускладнення в суспільстві. Проте я переконаний, що без радикального політичного реформування ми не зможемо ефективно впливати на економічні процеси. А це означає, що ми не зможемо припинити подальше зубожіння наших людей. Саме це підштовхнуло мене до невідкладного вирішення цієї проблеми.

Які є моделі розвитку подій?

Перша з них пов'язана з конструктивною співпрацею Верховної Ради і Президента. На зустрічі з членами Президії та керівниками фракцій ми практично знайшли компромісний варіант прийняття поданого законопроекту. Сьогодні він міг би бути взятий за основу. Створена узгоджувальна комісія для його доопрацювання і знаходження компромісів щодо положень, які викликають дискусію. Про підтримку з мого боку деяких пропозицій цієї комісії я вже говорив. Впевнений, що ми можемо знайти порозуміння і у вирішенні інших проблем. Після узгодження позицій можна було б приймати Закон конституційною більшістю. Призупинивши одночасно дію тих глав і статей Конституції, які йому суперечать.

Я просив би Верховну Раду визначитися з цього принципово важливого питання найближчим часом.

У мене відбулися попередні зустрічі з представниками всіх парламентських фракцій і депутатських груп. Після них в мене залишилося стійке враження, що ми спроможні тверезо оцінити ситуацію, знайти прийнятні варіанти вирішення проблем реорганізації державної влади.

На жаль, сьогодні не можна виключати і ситуації, коли Президент і Верховна Рада не дійдуть до спільного рішення. Буду відвертим у своїх подальших діях в такому випадку. Я вже підкреслював, що це питання має принципову вагу. Від його вирішення значною мірою залежать можливість припинення кризи в економіці, стабілізація суспільства загалом. Тому в такому випадку я буду змушений безпосередньо звернутися до народу для вирішення цієї проблеми. За будь-яких обставин буде знайдено можливість провести референдум з цього питання.

Особисто мені не потрібна влада сама по собі. Мені необхідні об'єктивні можливості здійснення політики, яка позбавить більшість наших людей принизливого, злиденного становища, дозволить зупинити розпад економіки і держави.

Якщо підтримку отримає Президент, я продовжу проведення своєї економічної і політичної стратегії, схваленої свого часу Верховною Радою. Якщо довіра буде висловлена Верховній Раді — парламент має взяти всю повноту влади і відповідальності на себе. В тому числі за формування уряду, повністю підконтрольного йому, за приборкання кризових процесів, за політичну стабілізацію суспільства, за збереження територіальної цілісності та громадянського миру.

Хоча в нашій ситуації відповідальність Верховної Ради — поняття умовне. Реально її не існує. Оскільки неможливо її розділити на 400 чоловік. Відсутність партійної більшості у парламенті не дозволяє їй покластися навіть на певні політичні сили.

За наявної сьогодні розстановки політичних сил у парламенті, в мене немає сумніву, що така модель керування Верховною Радою суспільством призведе до сумних наслідків. Це я кажу щиро і відверто. Але за будь-яких результатів референдуму із двовладдям у виконавчій владі буде покінчено.

При цьому я добре розумію, наскільки небезпечна сама ситуація перерозподілу влади. І минула історія, і сучасна знає багато прикладів, коли навіть «дворцовые интриги» призводили до суспільного протистояння. Я впевнений, що в Україні ми ніколи не допустимо такої драми.

Я гарантую моїм співвітчизникам, що сам не вдамся до таких нелюдських методів вирішення будь-яких політичних проблем і не дозволю це зробити іншим.

Ми також маємо добре усвідомлювати рівень нашої відповідальності перед народом за його сучасне та майбутнє життя. Завжди пам'ятати, що поруч з троном стоїть ешафот. Але не дай Бог, якщо ми всі, тримаючись за керівні крісла, на ешафот історії відправимо свій народ.

(Виступ подається у скороченні).

Продиктовано в номер

Події в Чечні: хто винен?

На це запитання було заплановано відповісти москвичам. Як випливає з публікації в «Известиях» за 23 грудня, відповіді розподілилися так: 31 відсоток опитаних звинувачує Дудаєва, 25 — Єльцина і його оточення, 12 — чеченську опозицію, 7 — російських військових і спецслужби, 25 — не змогли відповісти.

Як видно, чіткого уявлення про винуватців конфлікту громадяни Росії не мають. Можна помітити, що звинувачення на адресу російських і проросійських політичних сил звучать значно частіше, ніж на адресу лідера Чечні. Перший аналіз результатів дає змогу припустити, що досить широко поширене упередження проти «осіб чеченської (або «кавказької») національності» сьогодні не відіграє помітної ролі у формуванні образу войовничого противника.

Головне питання, що цікавить сьогодні росіян — традиційне: що робити? 30 відсотків опитаних висловилися за рішучі заходи з наведення порядку у Чечні, 36 — за пошук мирного розв'язання проблем, 23 — за виведення російських військ з Чечні, 11 — не змогли відповісти.

Рим, Корея, Карабах...

Якщо численні демонстрації на вулицях Рима цієї осені викликали у прем'єр-міністра Італії Сільвіо Берлусконі та членів його кабінету ледь помітне занепокоєння, то судові позови за звинуваченнями в корупції й відверта недовіра частини парламенту змусили главу уряду подати у відставку. Для італійського політичного Олімпу часта зміна урядовців — явище звичне.

Члени Кабінету міністрів підтримали рішення свого лідера. Сам С.Берлусконі заявив, що він прийняв його «за результатами парламентських дебатів і в світлі нових політичних обставин».

Прохання про відставку вже передано Президентові Італії Оскару-Луїджі Скальфаро. Глава держави, повідомляє агентство Аджі, «стримано» сприйняв таке рішення глави уряду.

О.-Л.Скальфаро доручив С.Берлусконі продовжувати виконувати обов'язки прем'єр-міністра до завершення «поточних справ». Отож, Різдво відомому телемагнатові доведеться зустріти ще на посаді глави уряду.

* * *

Голову державного комітету оборони Нагірного Карабаху Роберта Кочаряна обрано за підсумками таємного голосування, проведеного на сесії парламенту, першим президентом НКР. Повноваження президента Р. Кочарян виконуватиме протягом двох років до проведення загальнонародного референдуму з обрання президента.

* * *

Рада Безпеки прийняла резолюцію, якою продовжила перебування збройних сил ООН для підтримання миру на Кіпрі до 30 липня 1995 року.

* * *

Сполучені Штати продовжують залишатися найбільшим боржником Організації Об'єднаних Націй, повідомив офіційний представник Генерального секретаря ООН. За станом на 15 грудня держави-члени заборгували ООН 2 млрд доларів, з яких 645 млн доларів припадає на США.

* * *

КНДР передала американським військам у Південній Кореї тіло пілота розвідувального вертольота, збитого зенітниками над територією КНДР минулої суботи. Другий пілот, який залишився живий, і досі перебуває у Північній Кореї, і його обіцяють повернути лише після завершення розслідування обставин інциденту.

* * *

Кризу в світовій економіці, судячи з усього, подолано. Такого висновку дійшли експерти мюнхенського Інституту економічних досліджень (ІФО), які провели опитування серед майже 500 спеціалістів у 65 різних країнах. На їхню одностайну думку приріст валового суспільного продукту в світовій економіці становитиме в найближчі три—п'ять років приблизно 3,7 % на рік. У країнах Східної Європи в середньостроковій перспективі становитиме в економіці 3,5 % на рік.

ВІЙСЬКОВИЙ ДИКТАТ ЯК ФОРМА РОСІЙСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Олександр СКІПАЛЬСЬКИЙ, народний депутат України, член Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки

Головною проблемою, що постала перед Російською Федерацією в галузі національної безпеки після розвалу СРСР, є надзвичайно велика потреба збереження територіальної цілісності, припинення подальшого розвалу держави як складової частини колишньої імперії. Зупинити природний, об'єктивний хід історії практично неможливо, але, враховуючи досвід розвитку тих імперій, що розвалилися в минулому, рівень цивілізації, мирний інтеграційний процес на основі економічного успіху давали Росії непогані стартові можливості залишитись супердержавою. Реалізація подібних намірів вимагала від російських політиків досить чіткої стратегії державного будівництва, пріоритету у виборі шляху для міжнародного співробітництва, відмови від «подвійних стандартів». Спокусливе бажання «правити світом», розділивши сфери впливу, нарівні із США, з тягарем розваленої економіки і зубожілого та розгубленого багатонаціонального населення, може вилитись у надзвичайно небезпечну помилку історичного масштабу.

КАТАСТРОФІЧНИЙ шлях такого курсу наочно демонструється на Кавказі і в Таджикистані. Спроби Російської Федерації підпорядкувати особистим цілям військово- економічні потенціали провідних країн колишнього СРСР являють собою не чинник зміцнення, а загрозу остаточного розладу.

Замість конкретної допомоги молодим сусіднім державам розбудувати та зміцнити свою незалежність, що в обов'язковому порядку було б пов'язане з установленням дружніх, добросусідських стосунків поміж народами і країнами, Росія має на меті свої національні інтереси з використанням економічного та політичного тиску, спроб утворення і втягування до різних форм союзів, недопущення виходу молодих країн із зони свого впливу, дискредитацію ідей національно незалежної орієнтації в країнах СНД. Росія всіляко протидіє вступу своїх сусідів до західноєвропейських економічних та військово-політичних структур; прагне збереження, відновлення чи посилення своєї воєнної присутності на стратегічно важливих напрямках (північно-західному, західному та південному) шляхом розгортання з'єднань та частин, виведених із Східної Європи, Прибалтики та Закавказзя, у Ленінградському, Московському, Північно-Кавказькому округах, створення військових баз на території країн СНД, а також «миротворчої» діяльності у зонах воєнних конфліктів.

Особливу небезпеку для України як однієї з молодих держав, що опинилася не з своєю волею в сфері впливу Росії, являють конкретні прояви некомпетентності та авантюрності певної частини урядових діячів РФ, відсутність у них достатніх важелів впливу на економічні та політичні процеси, а також кон'юнктурні міркування, що призводять до спроб розв'язання найбільш гострих питань з допомогою збройної сили. Причому подібні спроби значно посилено гегемоністськими заявами російського керівництва, а також зростанням у російському суспільстві праворадикальних та націонал-шовіністичних настроїв.

На сьогодні силові структури Російської Федерації із чинника забезпечення російських національних інтересів починають перетворюватися на самостійний інструмент їх досягнення, характерним прикладом чого є події у Чечні.

Чеченська криза стала яскравою ілюстрацією нової російської політики, що народилася із неспроможності урядових структур адекватно реагувати на нові умови та її небажання пустити до влади інші політичні сили. Нинішня ситуація у цій кавказькій республіці є результатом спроб російських керівників розв'язати власні кон'юнктурні проблеми (забезпечити свою перемогу на виборах, довести особисту значимість або «вибити» додаткові кошти на фінансування силових структур) за рахунок життя солдатів та офіцерів російської армії та цивільного населення. Задіяння збройної сили у Чечні має послужити пересторогою іншим суб'єктам Російської Федерації, що можуть виявити тенденцію до сепаратизму, а також сусіднім з Росією державам, спрямованість яких не збігатиметься з російськими інтересами.

Подібні дії, зокрема, можуть бути здійснені і щодо України, підтвердженням чого є:

— формування впродовж 1992—1994 років у Московському та Північно-Кавказькому військових округах (що межують з Україною) найбільш потужного угруповання ЗС Російської Федерації, яке налічує дві загальновійськові та танкову армії, три армійських корпуси, три окремі дивізії, дві повітряні армії;

— розробка у Генеральному штабі російської армії планів відповідних дій проти України із застосуванням збройних сил (зокрема, розробка планів блокування ядерних сил України за допомогою повітряно-десантних частин РФ);

— ведення Росією комплексної космічної, радіоелектронної та агентурної розвідки проти України;

— дискредитація України у засобах масової інформації, формування її негативного іміджу як «ядерного монстра» та можливого агресора.

У 1993—94 роках певні заходи військового характеру (проведення демонстративних навчань та підвищення бойової готовності частин ЧФ) здійснювалися Російською Федерацією у Криму під час виборів президента півострова, а також у моменти активізації антиукраїнських політичних сил.

Розв'язання проблеми Чорноморського флоту у формі, вигідній для Російської Федерації, висунуто як умову підписання великомасштабного договору про дружбу та співробітництво між Росією та Україною. При цьому на переговорах з питань ЧФ російською стороною передбачається посісти жорстку позицію, використовуючи економічну залежність України та її борги за енергоносії, і взагалі вести переговори з Україною тільки з позиції сили.

Спробуємо розглянути тільки один із багатьох документів, який дозволяє зняти ангельське вбрання з російських адміралів та генералів, щоб усім стала зрозуміла їхня «братня» любов до України і українського народу.

Звернімо увагу, кому передається цей документ: «Голові комітету Державної думи у справах співдружності незалежних держав і зв'язках із співвітчизниками» шановному Затуліну К.Ф. Називається він: «Позиция военно-морского флота по решению проблемы Черноморского флота» (аналитический материал на открытые парламентские слушания «О российско-украинских отношениях») і підписаний аж двома повними адміралами: Главкомом ВМФ РФ добродієм Ф.Громовим та НГШ ВМФ РФ добродієм В.Селівановим.

Поважні панове адмірали, направляючи свою програму дій до комітету у справах співдружності, не тільки не згадують про дружбу, а навпаки, звинувачують Україну, що терпить на своїй землі подібних адміралів, у дискримінації моряків-чорноморців, захопленні об'єктів Чорноморського флоту тощо.

Більше того, процитую: «В последнее время руководство Украины значительно активизировало проведение мероприятий политического, экономического, правового и информационного характера, направленных на дестабилизацию обстановки на флоте в свою пользу. В сложившейся ситуации ВМФ считает крайне необходимым продолжать отстаивать позицию о сохранении системы базирования ЧФ в Крыму с основной базой ЧФ в Севастополе, не допустить совместного базирования ЧФ РФ и ВМС Украины, что может привести к самым непредсказуемым последствиям». Отаку співдружність пропонують нам панове адмірали. «Дружба дружбою, а тютюн окремо». Як не згадати Т.Г.Шевченка: «Кохайтеся, чорнобриві, та не з ...».

І нарешті, для ров'язання викладених питань, за словами адміралів, увесь флот Росії вважає за доцільне:

«... — четко координировать действия всех министерств и ведомств Российской Федерации по вопросам взаимосвязей с Украиной, в первую очередь экономических;

— Договор о дружбе и сотрудничестве с Украиной подписать только после решения проблемы ЧФ с учетом интересов России или одновременно с ним, ужесточить требования с российской стороны о выплате долга Украины за энергоносители и использовать эту позицию в переговорах по ЧФ;

— Государственной делегации РФ на переговорах с Украиной по ЧФ занять адекватную жесткую позицию, не допускать односторонних уступок...».

Отже, шановний мій співвітчизнику, якщо замість російського газу у вашому крані потече морська вода, це російські адмірали почали керувати російським «Газпромом», а коли з твоїх кишень витрушують останній купон, не шкодуй, він впаде в широку адміральську долоню, власник якої хоче правити і плавати не тільки в українській частині Чорного моря, а й, озираючись на декого більш могутнього, в усьому Світовому океані.

А чи потрібно це російському народові? Впевнений — ні. Спілкуючись з багатьма російськими людьми, в тому числі представниками силових структур, завжди доходимо спільної згоди щодо підтримки розбудови наших незалежних держав як рівноправних партнерів, як власників будинків — двох рідних братів. А ставка на застосування силових методів у розв'язанні проблем зовнішньої та внутрішньої політики буде характерною для Російської Федерації доти, доки інтереси певної категорії її генералітету переважатимуть над інтересами побудови міцної, дружньої, демократичної Росії.

Закінчуючи свої роздуми, хотів би запитати, чи замислювались певні структури в Росії, кому вигідно поставити слов'янську значною мірою державу на передній край боротьби з мусульманським фундаменталізмом? «Что день грядущий нам готовит?..».

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

СТАЛИ ЗА РІДНИХ

діти-сироти із школи-інтернату для колективу об'єднання «Волиньагробуд»

У ЗАГОНІ Сергія Герасимика з Володимир-Волинської школи-інтернату для дітей-сиріт п'ятеро дівчаток і шестеро хлопчиків. Найстаршій — Тані Цьось — 15 років, найменшенькій — Тані Нечитайло — тільки вісім виповнилося. Обоє вони мають рідних братів і сестер, з якими — в одному загоні. Світлана Цьось торік закінчила одинадцять класів, дали їй в школі невеличку кімнатку, тут вона і працює помічником вихователя. А в Тані Нечитайло — сестра Ольга і брат Юра. Тільки у них різні прізвища. Мати одна, а батьки різні. Діти знають, що їхня мама родом з Луцького району, звуть її Наташею...

— Я не пам'ятаю мами, не знаю тата, — тихо-тихо говорила маленька білявенька Таня, опустивши очі. — Світлана мені розказувала, а я не пам'ятаю...

Дівчинка сиділа на колінах Віталія Сілкова, голови профспілкового комітету об'єднання «Волиньагробуд».

— На фотографії — мої брат і сестричка, я і наш тато, — похвалилася Алла. — Але я не знаю, де мама і тато. У Нововолинську живуть мої родичі, вони забирають мене до себе на канікули, я допомагаю їм на дачі, люблю садити і доглядати квіти, давати їсти курям...

Сергій Герасимик — круглий сирота. Хто і де його батьки — невідомо. Але йому в житті все ж таки пощастило. Працівниця об'єднання «Волиньагробуд» Валентина Максимова стала для Сергія хрещеною мамою. Турбується про нього, як про рідного сина. Взуває, одягає, велосипед купила, книжки дарує. Часто Сергійко гостює у сім'ї Валентини Максимової.

Власне, всім дітям загону, де командиром Сергій Герасимик, просто пощастило на добрих людей. Ось уже четвертий рік над дітьми-сиротами цього загону шефствує об'єднання «Волиньагробуд». І немає в цій справі ніякої формальності. Теплота, увага, справжнє, а не підробне батьківське піклування про кожну дитину з цього загону. Не було згори вказівки щодо шефства. Ініціативу виявив голова об'єднання «Волиньагробуд» Михайло Галапчук. І сьогодні всіх цих дітей він вважає за своїх, вони ніби в штаті об'єднання. В цьому колективі стало звичним навіть на виробничих нарадах запитати: «Як там наші діти? Що їм треба?»

Вихователька Лідія Міщанчук розповіла, що 1992 року на кожну дитину було відкрито ощадкнижку, на яку об'єднання перерахувало 6 тисяч карбованців. Минулорічним випускникам — Світлані Цьось, Олександру Миколайчуку та Михайлу Єрмакову — відкрито депозитні рахунки, де кожному покладено на ощадкнижку 3 мільйони карбованців. Протягом останніх трьох років уся група за рахунок «Волиньагробуду» відпочиває в оздоровчих таборах. Шефи забезпечують дітей шкільним приладдям, зошитами, ручками. Недавно, дізнавшись, що в загоні вийшов з ладу телевізор, заступник директора об'єднання Анатолій Олексюк разом з головою профспілкового комітету «Волиньагробуду» Віталієм Сілковим привезли новий телевізор. Оглянувши житлові кімнати дітей, керівники об'єднання вирішили, що потрібно зробити ремонт, оновити меблі, встановити нове сантехнічне обладнання у ванних кімнатах.

— Це наші діти, — сказав Анатолій Леонтійович, — все будемо робити, щоб не почувалися вони сиротами.

Я був присутній, коли в ігровій кімнаті загону встановлювали новий телевізор. Зібралися всі діти. Скільки радості було в їхніх очах. Вони схвильовано розповідали рідним шефам про своє навчання, оцінки. А хто й журився, що в нього щось там не вийшло, не ладиться...

А маленька Таня-Тетяночка, взявши мене за руку, говорила, що вона разом з іншими дітьми ходить молитися в Зимненський Святогірський монастир, що неподалік, просить Бога, щоб до неї приїхала її рідна мама...

Від тих слів невидима солодка грудка застрягла в горлі. І ніби є твоя вина в тому, що в цієї білявенької Тані немає мами. Як і в більшості дітей цієї школи-інтернату. А їх тут — 230. І всі вони обділені батьківською ласкою і теплом, домашнім затишком. Бо хоч би як їм тут було добре, хоч би які щедрі та ласкаві були шефи, але найщасливіше дитинство, коли поруч мама й тато.

А найстрашніше дитинство — це сирітство. І можна зрозуміти тривогу заступника директора цієї школи-інтернату Любові Патріарх, що кожного року їхній учнівський колектив збільшується на 20—25 дітей-сиріт. Як правило, це діти батьків-п'яниць. Цього року прийняли дітей, в яких батьки-наркомани. Ось таке віяння часу, в якому живемо. І дуже важко, майже неможливо зрозуміти, що школа-інтернат для дітей-сиріт винна державі... мільярд карбованців. Як? За що? Виявляється, за світло, газ, тепло... А в цій школі — на вихованні діти, яким виповнилося тільки півтора рочки. Не їхня вина, що вони з'явились на світ, що відцурались батько й мати. І виявляється, що ці немовлята вже щось винні державі. Хіба це не страшно?

Коли ми покидали загін Сергія Герасимика, діти ввімкнули новий телевізор. Трішки потепліли їхні личка, притихли. Ніби все добре. І жодних проблем. Принаймні, так здалося. Але попри всі нещастя, біди й негаразди, що випали на їхню сирітську долю, добре, що їм пощастило на добрих людей.

Волинська область.

На знімку: біля подарунка шефів.

Фото Миколи ЗІНЧУКА.

Продиктовано в номер

Конституція прийде з весною?

В березні наступного року можна очікувати на проект Конституції України — таке припущення висловив секретар Конституційної комісії Альберт Корнєєв. Він сподівається, що до весни «дозріє» для прийняття Основного Закону і Верховна Рада. Проблеми та перспективи конституційного процесу в Україні обговорювалися на «круглому столі» за участю представників партій соціально-демократичного спрямування (Трудовий конгрес, ПДВУ, Партія зелених, МБР тощо) та членів вищезгаданої комісії.

До комісії входять нині 38 чоловік: по 15 від Верховної Ради й Адміністрації Президента, решта представляють Автономну Республіку Крим, Конституційний Суд, Верховний Суд, Вищий арбітражний суд та Генеральну прокуратуру. Члени комісії «озброєні» чотирма проектами Конституції України, розробленими в Адміністрації Президента, в Інституті держави та права, КУНі та ХДПУ, а також чинними конституціями України, Росії, Франції, Італії.

«Оборонка» підбиває підсумки

Підсумки виконання угоди між Міністерством оборони України та Радою профспілок робітників Збройних Сил у 1994 році підбито на розширеному засіданні колегії Міністерства оборони України. Головував віце-прем'єр-міністр, міністр оборони України Валерій Шмаров. Зазначалося, що угода між військовим відомством і профспілкою в основному виконана, хоча, звичайно, є і недоліки: спад рівня виробництва на підприємствах Міноборони, низький рівень соціального забезпечення робітників та службовців тощо. У своєму виступі Валерій Шмаров наголосив, що необхідно вишукувати резерви, розвивати кооперацію з підприємствами України та інших держав, робити все можливе для збереження та розвитку виробництва.

Ім'ям відважного міліціонера

В Одесі вулицю Ювілейну перейменовано на вулицю Сергія Ядова. Наша газета розповідала про мужність молодого міліціонера, який переслідував озброєного злочинця навіть будучи смертельно пораненим, і таки знешкодив його. Колеги Сергія по службі звернулися до міських властей з проханням увічнити пам'ять про нього, що й зроблено. Саме на вулиці, яка тепер носить його ім'я, С.Ядов вступив у двобій зі злочинцем.

«Азовмаш» приватизується

Набирає обертів процес приватизації в Маріуполі. Слідом за невеликими підприємствами сфери побуту і громадського харчування розпочали заміну форми власності й місцеві велетні індустрії. Днями отримано згоду фонду держмайна на приватизацію одного з флагманів українського машинобудування — «Азовмашу». Напередодні Нового року всі його працівники зможуть придбати акції рідного підприємства. Не обійдуть і пенсіонерів та інвалідів праці. Тридцять відсотків акцій будуть продані на початку майбутнього року за ринковою вартістю.

«Золотий глобус» — «Ватрі»

Почесний знак американського фонду розвитку східних країн «золотий глобус» і приз міжнародної організації лідерів торгівлі — в активі колективу тернопільського А/Т «Ватра». Світлотехніки з Тернополя удостоєні цих нагород за конкурентоспроможну і якісну продукцію, високі результати у розвитку індустрії України та інтеграції до світової економіки.

Нині у складі акціонерного товариства — близько десяти великих заводів, два спільних з фірмами Бельгії і Німеччини підприємства.

Продукція «Ватри» експортується у десятки країн близького та далекого зарубіжжя. Сьогодні з конвеєрів підприємства сходить більш як сімдесят різноманітних промислових, 250 культурно-побутових світильників і майже 100 енергоємних пускорегулювальних апаратів.

Людмила ГРАЧ, «Голос України»

ВОНИ ЧЕКАЮТЬ НЕ ТАК ДАРУНКІВ, ЯК ТЕПЛА

Новорічного свята чекають усі, особливо діти. Миле воно кожному дитячому сердечку, тим більше обділеному батьківською турботою. Тож і снять ним, вірячи в новорічне диво.

Напередодні Нового року з ентузіазмом запрацювали дитячі фонди, покликані опікуватися дітьми-сиротами. Незважаючи на те, що останні два роки благодійні внески на рахунок Київського обласного відділення дитячого фонду України, по суті, не надходили, три дитбудинки сімейного типу, в яких виховується 30 дітей-сиріт, усе-таки перебувають під постійною опікою. Дітлахи отримають в дарунок одяг, а також солодощі. На запрошення французьких сімей дев'ять вихованців віком від 7 до 10 років поїхали на Різдвяні свята до Франції. 29 стипендіатів цього фонду — талановиті бандуристи Стрітівської школи кобзарської майстерності, співаки з Немішаївської середньої школи Бородянського району, юні поети та майстри народної творчості з Броварів, математики з Фастова — одержать підвищену стипендію та новорічні подарунки. Дід Мороз вручить солодкі подарунки 491 дитині-сироті з Бучанської, Трипільської, Володарської шкіл-інтернатів.

Президент комітету «Допомога дітям Чорнобиля» з італійського міста Монте Сан Анжело сеньйор Вінченцо надіслав через «Авіалінії України» красивий та зручний одяг, взуття для всіх дітей сімейного дитбудинку Сипаткіних із села Бзів Баришівського району, що на Київщині.

Головна ялинка Київського дитячого фонду запросила дітей-сиріт з київських шкіл-інтернатів до Національного театру опери та балету. Гостями ялинки також стануть діти працівників посольств і консульств іноземних держав. Узагалі проведення новорічних та Різдвяних свят у всіх театрах столиці стало можливим завдяки турботі Київської міськради народних депутатів в особі голови Л.Косаківського. Близько ста сиріт вирушать на канікули до Іспанії, Італії, Греції, Франції.

У день святого Миколая після подорожі лівобережною Україною керівника програми «Приятелі дітей» Руслани Вжесневської з Канади і президента Міжнародного жіночого клубу Соні Строцької у 20 дитячих будинках залишилися дарунки від Санта Клауса, в яких окрім цукерок виявилися іграшки, одяг та українські книжки.

Кожна дитина чекає на Діда Мороза і Снігуроньку, незалежно від того, де вона мешкає. Упевнена, це лише кілька прикладів того, як дорослі, маючи власних дітей, не забувають і сиріт, усіляко намагаючись влаштувати їм справжнє свято. Але хотілося б вірити, що свято триватиме не один день. Таким дітям воно потрібне і в будень.

З'їзд пройшов на «категоріальному» рівні

(Початок на 2-й стор.)

Але я так і не зрозуміла, про що доповідачу мріялося більше: щоб уряд ділив з народом усі «трудности и лишения» перехідного періоду, чи щоб сам перехідний період закінчився, так і не розпочавшись.

А все через плутанину з термінами. Спалахнула, скажімо, дискусія: влада Рад в Україні була чи є? І взагалі: що таке «влада Рад»? Делегат від міста Севастополя закликала робітників брати активну участь у самоврядуванні. Хтось із залу заперечив: «Нам не самоврядування, а владу Рад потрібно відновити!» — «Але ж влада Рад і є самоврядування народу, — знітилась доповідачка. — От і закон так називається...»

Через обмеженість у часі, визначитися з термінами не вдалося. Промовці висловлювали незгоду з антинародним курсом уряду на «капіталізацію», проти «розбудови і побудови», проти приватизації, проти приватної власності, проти Президента, проти самого інституту президентства... За владу Рад як таку, що найбільш відповідає менталітетові нашої людини, і, за висловом одного з ораторів, «нашему исконному общинному укладу жизни».

На з'їзді робітники вирішили брати владу в свої руки. Спочатку — створюючи альтернативні Ради на підприємствах, домагаючись розширеного представництва у нинішніх «корумпованих» місцевих Радах, «працюючи» з вищим законодавчим органом... Коли «парламентські» методи боротьби не дадуть бажаних результатів, делегати висловили готовність вдатися до загального політичного страйку.

У кулуарах з'їзду своїми враженнями поділився його делегат, народний депутат України Василь Іванов: «Виник лівий робітничий рух. Проте не треба стверджувати, що ним керують комуністи. Так, тут багато представників різних партій, переважають — лівого напряму, та тільки тому, що ця ідеологія найбільш близька робітникам». Інший делегат підкреслив: «Я б сказав неправду і лицемірив, заявляючи, що комуністи не повинні очолити робітничий рух». Хоч би що там було, вітальну телеграму «соратникам у боротьбі» — делегатам з'їзду Російської Комуністичної партії — делегати надіслали.

Після дводенного обговорення з'їзд ухвалив резолюцію, в якій «виступив за збереження виробничого потенціалу України, недопущення розвалу виробництва через приватизацію, продаж підприємств і землі». На «категоріальному рівні» це означало передачу влади у руки народу. Щоправда, тут знову далася взнаки невизначеність у термінах. Один з доповідачів уточнив: народ — це все населення, а влада повинна належати трудящим. Тобто: робітникам, селянам і трудовій інтелігенції. Порадившись, до «трудових» професій зарахували ще й захисників вітчизни. Керівник донецької делегації наполягав, щоб віднині соціальне походження стало основним принципом добору керівних кадрів...

Дозволю собі висловити й особисту думку. Найкраще живуть робітники в тих країнах, де впливовою силою є соціал-демократія. Де підприємці мають можливість володіти власністю і водночас зобов'язані створювати робочі місця. І платять чималі податки. Таким чином, держава заохочує найздібніших у бізнесі і, разом з тим, має з них зиск через бюджет. А відтак забезпечується і безплатна освіта, і медична допомога. А робітництво має і знає свої права, бо людину праці там захищають потужні профспілки й закони.

У нас нині одні безвідповідально грабують, податки приховують, гроші ховають «по закордонах». Держава, по суті, не зуміла нічого протиставити силам дикого першонакопичення. Тому люди зубожіють і бачать вихід тільки в реалізації суперлівих ідей. Які на практиці до процвітання не ведуть, проте швиденько формують відповідну партноменклатуру.

Ми — на роздоріжжі. Нам важко. Чи вистачить розуму і сил у держави, у всіх нас укласти взаємний суспільний договір?

ЗОЛОЧІВСЬКІ СЮРПРИЗИ

1. Якщо жінка чепуриться

Кажуть, перше враження рідко обманює.

Отож у Золочеві, як тільки я зійшов з поїзда, щулячись під холодним дощем, на мене чекали одразу три несподіванки. І уявіть собі — усі приємні.

По-перше, вже о шостій, незважаючи на ранкову пітьму, біля вокзалу пихкав двигуном теплий рейсовий автобус — таке не часто вдавалося вздріти навіть у ті часи, коли, якщо не за автобусним, то вже точно — за рухом потягів — можна було звіряти годинника (про сьогоднішні автобусні «одисеї» краще не говорити).

Друга, менш примітна несподіванка, чатувала на мене в сквері, яким я брів, шукаючи місцевий готель: поміж деревами розмірено шурхотіла мітла, збираючи докупи вкрите блідою памороззю листя.

Пригадалося почуте: якщо жінка чепуриться, значить, вірить, що настануть для неї кращі часи. А місто? Впродовж усього часу, поки я працював у Золочеві, мене дивувала його охайність: ані тобі облупленого будинку, ані якоїсь смітинки на вулицях, ані до піску витоптаних газонів, які ранять душу не в одному нашому місті.

Ну, а третє... Коли я в готелі обережно, без надії запитав, чи є в них більш-менш теплий номер, чергова здивовано стенула плечима: а у нас скрізь, мовила, тепло. Справді, роздягнувшись у кімнаті, я був змушений прочинити кватирку.

2. Коли гармату та покласти боком, тоді можна по ворогу бити із-за рогу?

Зрештою, що сьогодні, в години скрути і смути, людині треба? Теплий притулок, магазин, на полицях якого хоч щось лежало б, зрозуміло, за доступними цінами, робота, яка забезпечувала б людське існування, і хоч трохи спокою на душі. Як кажуть, не до жиру...

Так ось всі ці клопоти й випливали під час прийому, який вів голова райради Богдан Рудник. Якщо відкинути класичні сюжети скарг, притаманні психології українця, на кшталт: клятий сусіда на півметра межі підкопався і тин уже переставив або ж: люта сусідка моїм курам ноги поперебивала і ще деякі делікатні обставини між сусідом і сусідкою, то вони й зводилися до нехитрих проблем людського існування.

Тепло було на першому місці. Але не як загальна біда, а як рідкісні винятки, пов'язані з аварійними ситуаціями. При мені Богдан Павлович, як висловлюються у бюрократичних колах, у порядку контролю телефонував кільком мешканцям додому і перепитував, чи все в них гаразд із теплом (ці люди побували на прийомі раніше). Всі дякували і стверджували: нині все гаразд. Трохи пізніше голова райради розповів:

— Перед зимою не «злазили» з ЖЕКів. Цілі райони теплотрас перевірили й полагодили. Паливом запаслися. На сесії двічі слухали це питання. Тепер ось бачу, що зима нам не страшна.

З притулком у Золочеві куди гірше. При особливих випадках голова втручався рішуче й категорично.

Наймала собі молода жінка з двома маленькими діточками (біда їх сюди загнала здалеку, хоч самі й місцеві) хату у господарки, а старенька виганяє. І що ви думаєте? Хоч молода сім'я законно прописана, попередня міська Рада прийняла рішення виселити маму і діток без надання іншого житла. Іншими словами — викинути на вулицю перед зимою. Суд це рішення проштампував. Богдан Павлович займає жорстку позицію: правий я чи ні, розберемося пізніше. А зараз дозволу сім'ю не чіпати. Мені: «Надто великі апетити у декого. Претендент на цю квартиру особняк має, так ні, мало, треба ще й це заграбастати. Дітей на сніг готовий викинути».

До теми апетитів місцевих можновладців, особливо колишніх, Богдан Павлович повертався не раз. При мені кілька разів вів розмову з керівництвом міліції, прокурором. Розказує:

— Чого тільки не натворено в районі під маркою демократії. Відчуваючи неминучу поразку на виборах, попереднє керівництво районної та міської Рад поспіхом розпродало за символічними цінами 5 легкових машин тиричного віку. Причому документи на оцінку автомашин складалися не в спецмагазині, як належить за законом, а тут, прямо в райвиконкомі.

Буквально за кілька днів до виборів спішно скликається виконком міської Ради, де роздаються поза всякою чергою 78 найкращих ділянок землі у райцентрі (бачив я цей новий «мікрорайон», що аж лищить ситістю, в народі прозваний вулицею «Синів України». — А. К.).

При передачі справ новій Раді «вилізли» й квартирні історії (жінка з двома дітьми — одна з них), і навіть валютні комбінації.

Про приватизацію — нема що й говорити. Чого тільки не потрапило з державного багатства до липких рук місцевої, тепер уже «демократичної» знаті. Роздані (інакше не скажеш, судячи з цін) магазини — то ще півбіди. Дійшло до того, що в селі Білий Камінь продали амбулаторний пункт і аптеку!

Ні, не збирається голова районної Ради мовчки споглядати подібні безчинства. Все, що роздано і розкрадено, має повернутися району, говорить він. Спеціальна комісія, створена при Раді, розбереться, як, що і хто творив, проводячи таку приватизацію.

Словом, має клопоти Богдан Рудник зі спадщиною попередньої Ради. І все ж рук не опускає. Як не сутужно, а по доходах нині бюджет району за дев'ять місяців зріс у 19 разів! За рахунок чого? То довга і окрема розмова. А якщо коротко — нова влада знайшла розумне співвідношення між розвитком приватного й державного капіталів. В усякому разі, у ці пекельні часи жодне підприємство не тільки не зупинилося, але й нарощувало оберти. Хіба що окрім конверсійних, де держава й досі не визначила їхню долю, а району не під силу повернути в інший бік такого гіганта. Але й тут є свої плани.

Яскравий приклад, як треба трудитися в далеко не зоряний час, — місцевий м'ясокомбінат. Його директор Ярослав Бойко не кинувся, як інші, за високою (штучною, зрозуміло) рентабельністю, не тяг догори, скільки сил, цінову планку, а пішов іншою дорогою: дбав, щоб комбінат не простоював ані хвилини, мав достатньо сировини, і тоді, міркував він, прибутки самі прийдуть від загальної суми реалізації.

Так і робив. Важко колгоспу доставити худобу в райцентр через нестачу пального — з своїх фондів виділяв бензин чи солярку — нічого, розрахуємось, спільну ж справу робимо. Намітилися перебої з постачанням сировини — послали гінців до Тернопільської, Волинської, Рівненської областей, де з'явився надлишок. «Ми ж створили сильний автопарк, він нас і виручає», — говорить Ярослав Бойко.

Не боїться Ярослав Григорович і передоплати — знає ж, як нині в колгоспах сутужно з коштами. А гроші має, бо вчасно взяв у держави на пільгових умовах кілька мільярдів карбованців кредиту.

А тепер уважно вчитуйтесь... Де ви сьогодні купите добротну варену ковбасу по 127 тисяч карбованців за кілограм, напівкопчену — по 152 тисячі, сосиски — по 106 тисяч, «московську» вищого сорту, напівкопчену — по 275 тисяч карбованців? Будь ласка, в Золочеві все це на прилавках, без черг і в асортименті куди ширшому, ніж я перерахував.

Правда, деякі магазини не від того, щоб крутнути націнки. Я бачив, як спохмурнів голова райради, побачивши таку «хімію» в одному з них, де ковбаси в момент у півтора раза подорожчали. «Нічого, завтра ж розберемося», — пообіцяв Богдан Павлович.

Добре працює економіка, і людям добре. Це аксіома. У районі всі школярі до четвертого класу включно одержують і досі безплатне харчування. Старші — теж не ображені. «Це ж дітям, — каже голова райради, — чого ж нам скупитися?»

3. Делікатна розмова

Хто ж він, голова Золочівської районної Ради? Коли спрощено, то Богдан Рудник один з тих ідеалістів, для яких робота і совість — найважливіше.

А ще ж зовсім молодий — 43 роки. На вибори ішов під шквал виступів опонентів і полотнищ: «Комуністичний реванш на Золочівщині не пройде». Це натяк на те, що він свого часу працював у партійних органах. Але ж потім і робота у Радах, і в комерційних структурах. Коли попередня влада повністю скомпрометувала себе, згадали люди про Богдана, який ще в ті, уже далекі часи, немало зробив [illegible] брого для них. Однак суперникам [illegible] трібен був жупел, і вони продовжували своє.

Він переміг з величезним відривом. Після виборів сказав лише одне: «Ми тепер уже не ті: люди вірять окремим особам, а не їхнім прапорам. Якщо вони зі мною, то і я буду з ними. Але ні до якої партії не пристану».

Я цікавився настроями у Золочеві. Один сивий чоловік зауважив: «Б[illegible]ана Павловича підтримує не тільки населення, а й більшість партій. Навіть Рух не може заперечити його діловитості і вміння ладити з людьми».

І справді, новому голові удалося замирити церковні конфесії, які раніше ворогували між собою. Мало храмів — збудуємо. І ось уже в Золочеві зводяться аж 6 храмів-красенів.

А поряд стає на ноги новітній пологовий будинок, який кілька років розвалювався, бо ні в кого руки не доходили добудувати його. У лікарні з'явилися, нарешті, людські умови: з харчуванням самі справилися, а з ліками французи й бельгійці допомагають.

А це ось заходилася нова влада відкривати міжнародний коледж бізнесу. З хитринкою, звичайно. Добилися, щоб четверта частина слухачів була золочівська. Аякже, сьогодні ані фермер, ані комерсант, ані економіст державної фірми без новітніх знань не обійдуться.

... Я запитав голову Львівської обласної Ради Миколу Гориня, як він ставиться до Богдана Рудника. Микола Миколайович, хитрувато примружившись, посміхнувся собі у вуса:

— А як я можу ставитися, коли у Золочеві урожайність найвища, люди його шанують?

І ніби повторюючи уже почуте мною, додав:

— Він зараз став іншим, і люди інші. Головне, щоб їм краще жилося і злагоди додалося в нашому домі...

Боже, невже ми підходимо до того, коли не ідеологічні догми, а діла визначають цінність людини?

Львівська область.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ, «Голос України»

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

КУДИ ПІШЛА АДА РОГОВЦЕВА

В домі Ади Миколаївни Роговцевої, коло самого порога, ще недавно лежав, а може, й зараз лежить здоровенний гарбуз, не бутафорський, справжній, з власного городу. Спотикаючись об нього, враз пригадуєш, що українська Актриса номер один віднедавна звільнила себе від служби в державному театрі. Тож цей гарбуз, за нашим звичаєм, багато кому адресований: настирливим репортерам, необачним сватам, миротворцям, утішальникам і благодійникам.

Той гарбуз ніби каже: невже ви всерйоз гадаєте, ніби моя хазяйка може бути банально безробітною, без ролей, без театру?! Вона — сама собі театр, а те, що ви бачите, — чергова прем'єра, нова роль, відчайдушна королівська імпровізація.

Однак запитання залишаються.

Гаразд, скажуть: пішла з Російської драми — куди? До театру Малахова? Але навіщо такій Актрисі просто переходити з одного популярного театру до іншого популярного театру? Адже і там, і там вона залишиться собою, тобто чимось завжди окремим від місця роботи...

Тоді — чому все-таки пішла?

Що ж, мабуть, на те були якісь приватні причини, але головне — не причина, не привід, а смисл. Смисл же в тім, що пішла не Роговцева, пішла — і безповоротно — певна епоха, а Роговцева, можливо, просто збагнула це — першою серед великих, тому й зробила цей крок, ось що насправді сталося.

Ясніше, але — не зрозуміліше, правда?

Тоді давайте поглянемо на проблему зовсім просто.

Ось вам приклад, від мистецтва начебто віддалений.

Ще недавно газети з сентиментальною втіхою писали про те, що Ада Миколаївна Роговцева тримає в селі під Києвом корову. Тримає не як фермер, а саме як актриса: це та корова, що живе в душі чи не кожного киянина, але не кожен наважиться бавитися в цю гру наяву. Свої гарбузи — ще туди-сюди, а своя корова... Розкіш!

І ось новина — ту корову продано. Чому? Ада Миколаївна каже: нині такі часи, що тримати для душі корову в селі, живучи притому в Києві, може дозволити собі тільки мільярдер, і то божевільний.

Чи не те саме у нас і з театром? Адже що таке — на ділі — театр, до якого ми звикли? Це найпрекрасніша і найнепрактичніша в світі річ, найдитячіша забава дорослих, відносно забезпечених людей, забава, гарантована державою.

Ці ігри скінчилися. Сьогодні держава вже мало що може гарантувати, окрім своєї безкорисливої любові до мистецтва. Це не означає занепаду Театру як такого, швидше — це занепад театру як звичної організаційної (бюджетної, а не духовної) структури.

От звідти й пішла Ада Миколаївна.

При цьому не йдеться про перегляд чи переоцінку мистецьких вартостей. Зірка є зірка, Роговцева є Роговцева. Сама вона з цього приводу висловлюється афористично: «А що тут оцінювати-переоцінювати?! Я ж не в труні лежу, щоб мене оцінювати!»

Зараз Роговцева репетирує у п'єсі Олбі «Хто боїться Вірджинії Вулф?», яку ставить демонстративно «недержавний», молодий і талановитий режисер Андрій Жолдак на орендованій для того сцені. Там же зайняті такі майстри, як Богдан Ступка та Богдан Бенюк. Тож про «занепад» якось зовсім незручно говорити. Прем'єра очікується в кінці зими.

Але це далеко не все, заради чого варто було ризикувати. Головні плани — відкрити антрепризу Роговцевої, можливо — разом з театральною школою Роговцевої. Все це буде знаходитися просто поруч з домом актриси, буквально за стіною квартири, на Володимирській, де був Будинок політосвіти, там є чудовий зал на 700 місць. Це спільний проект двох відомих у світі творчих фірм — київського «Подоларт-проекту» (Малахов) та Московського театру Віктюка. І перша ж вистава, місяців за два, якраз буде поставлена Романом Віктюком. А надалі спектаклі «на Роговцеву» ставитимуть Малахов, Ліпцин, Більченко — називаю не просто відомих режисерів, а тих, хто справді зацікавлений у такій роботі. Є й міжнародні проекти, що тримаються до пори в секреті.

Отже — власний театр, власна справа. Це, мабуть, не простіше, ніж власна корова. Знадобляться спонсори, більше того — фінансові партнери. Є надія, що вони знайдуться. Приміром, серед спонсорів вищезгаданої вистави Жолдака за участю Роговцевої — фірма «Мальборо». Якщо така фірма бачить у цій справі вигоду — чому б не спробувати іншим? А то можна подумати, що якісь наші вітчизняні фірми спонсорують виключно Алена Делона. Варто лиш переступити через гарбуза. В ньому, до речі, є й ще один давній шифр: озивайтесь, мовляв, родичі гарбузові...

На знімку: Ада Роговцева.

Фото Михайла САЧКА.

Олекса ВАЩЕНКО, журналіст

СОБОР МОГО ДИТИНСТВА

Для любителя церковной архитектуры и живописи собор в память Успенія Пресвятой Богородицы в г. Козельце, Черниговской губерніи, представляет нечто такое, чего, пожалуй, не увидишь въ известных в этом отношеніи петербургскихъ и московских соборах и храмах вообще («Киевская старина», 1898 рік, 63 т.)

Моя батьківщина — село Карпоки на Чернігівщині.

Найбільше враження у дитячі роки справляв на мене собор Різдва Богородиці, що височів золотоверхими банями за десяток кілометрів від Карпоків у районному селищі Козельці. Годинами я милувався казковим сяйвом його куполів, що виблискували вдалині немов космічні пришельці. Дуже тоді мене цікавила історія його виникнення. Мій учитель історії нічого конкретного не міг розповісти, тільки, пам'ятаю, сказав, що собор збудував наш земляк граф Розумовський на честь матері.

І я сам вирішив дізнатися якнайбільше про собор.

Років п'ять тому спеціально поїхав до Козельця. Собор у той час знаходився на реставрації і був зачинений. Як дізнався у районного архітектора, ця реставрація, згідно рішення облвиконкому № 334 за 3.XI. 86 р., повинна бути закінчена 1993 року, але через дуже повільні темпи робіт їй не видно ні кінця ні краю.

Ось тоді я випадково й познайомився з шестикурсником Київського художнього інституту Олександром Шеляговським. Саме він дав мені список необхідної літератури. Постараюся викласти якнайдетальніше, що я вичитав там. Тим паче, що в статті «Останній гетьман. Чи творець руїни?» («Голос України» № 152 за 8 серпня 1991 року) Анатолій Макаров однозначно називає будівництво собору Різдва Богородиці справою рук архітектора І. Григоровича-Барського у співавторстві з А. Квасовим у 1752—1763 роках на замовлення Н. Д. Розумихи як родинного храму-усипальниці. Проте це не зовсім так.

Для початку звернемося до феномену родини Розумовських за книгою «Семейство Разумовских» (А. А. Васильчикова, т. 1, С.-Петербург, 1880 р.).

В ній йдеться про те, що в Чернігівській губернії, Козелецького повіту, в хуторі Лемешах жив реєстровий козак Григорій Якович Розум.

Розум був людиною сварливою і скандальною, дружина Наталія Дем'янівна, навпаки, була жінкою розсудливою і розумною, її любили й шанували всі земляки. Дітей у них було шестеро, серед них — Олексій. Він ходив учитися до дячка в село Чемер.

На початку січня 1731 року проїжджав через Чемер полковник Федір Степанович Вишневський, зайшов до церкви, зачарувався голосом і зовнішністю Олексія Розума і умовив дячка відпустити з ним його вихованця в Петербург. Там Вишневський представив Олексія тодішньому обер-гофмаршалу графу Рейгольду Лебенвольду, котрий відразу ж помістив молодого українця в придворний хор.

Єлизавета звернула свою увагу на молодого Розума, котрий тоді втратив голос і був придворним бандуристом. Через деякий час із бандуристів — вже не Розум, а Розумовський — призначається управляючим одним з цесаревих маєтків. Слідом за цим Олексій Григорович отримує звання гофінтенданта і починає відати всім майном двору Єлизавети Петрівни, та так уміло, що сама імператриця в листах називає його «другом нелицемерным».

Невдовзі Розумовський стає графом і вступає в законний шлюб з імператрицею Єлизаветою Петрівною (обвінчалися вони таємно восени 1742 року в підмосковному селі Перові). Вплив Олексія Григоровича при дворі стає величезним. Він не забув і про своїх благодійників: Вишневського зробив генералом, а дячка призначив наглядачем в одному з садів імператриці. Найменше його бажання було законом при дворі. Брату Кирилу допомагає стати гетьманом України. Але увесь час Розумовського тягло на батьківщину. Він «грустил по родине и думал только о том, как бы попасть в Малороссію».

Якось Єлизавета Петрівна зібралась відвідати Україну. У Козельці імператриці сподобалося, там вона познайомилася з рідними сестрами свого чоловіка. Можливо, саме тоді й виникло, з дипломатичної «подачі» Олексія Розумовського, у Єлизавети Петрівни бажання спорудити собор Різдва Богородиці.

Але як би там не було, а в 63 томі щомісячного історичного журналу «Киевская старина» за грудень 1898 року знаходимо: собор збудовано на «средства всесильного в то время графа Алексея Григорьевича Разумовского... Строителем собора был знаменитый архитектор того времени Растрелли». Відносно історії спорудження собору, пише далі «Киевская старина», то серед місцевого населення побутувала думка, що це спорудження було викликане іконостасом, який було замовлено в Італії для імператорської церкви в Петербурзі. Адже після того, як іконостас було доставлено на місце, стало зрозуміло, що він завеликий розміром. «В это время у графа Разумовского созрела мысль о постройке собора в Козельце. Императрица Елизавета Петровна решила пожертвовать этот иконостас для будущего собора. Вот тогда-то и было поручено архитектору Растрелли соответственно размерам и величине иконостаса составить проект собора. Изумленному взору обывателей града Козельца предстало в виде собора такое диво, что все просто ахнули и единогласно решили, что не только в Чернигове, но даже в самом Киеве нет такого собора».

До речі, про те, що собор Різдва Богородиці спорудив Растреллі, ми знаходимо і в «Известиях XIV археологического съезда въ г. Чернигове 1—15 августа 1908 г.».

І лише у «Всеобщей истории архитектуры» в шостому томі ми знаходимо твердження про те, що автором собору Різдва Богородиці був (у першу чергу) А. Квасов, а не І. Барський. «Всеобщая история...» видана у Москві у 1968 році. Отже — судіть самі...

... Така стисла, як я її спізнав, історія собору Різдва Богородиці в Козельці. Вона, звичайно, не повна. Адже, крім того, що в соборі покоїться прах матері Розумовського Наталії Дем'янівни, ми практично нічого не знаємо про всі ті захоронення, котрі є на території собору. І тут є робота для краєзнавців та історіків. А ось для мене найголовніше те, щоб щира позолота на банях куполів СОБОРУ МОГО ДИТИНСТВА сяяла і для моїх дітей, і для моїх онуків...

Фото автора.

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

НАД РОЗСТРІЛЯНИМ ТАЛАНТОМ І ЛЮБОВ'Ю

Сто літ виповнилося видатному художникові-бойчукісту Іванові Падалці, закатованому 1937 року більшовиками. Півстоліття ми про нього нічого не знали.

— Десять років тому, натрапивши в енциклопедії на кілька суперечливих рядків про Івана Падалку, я звернувся до архівів, — розповів заслужений учитель України, земляк і біограф художника І.Городинець. — Тоді ж мною зацікавився КДБ. Почали викликати «на бесіди», приїжджали до мене в село, наполегливо «рекомендували» зупинитися, облишити цю справу — «поки не пізно».

Та було «пізно». Іван Сергійович, історик за фахом і покликанням, зібрав великий матеріал. Він одшукав рідних і друзів тих, хто навчався з юним Падалкою у Миргородській художньо-промисловій школі, у Київському художньому училищі, в Українській академії мистецтва. Сторінка за сторінкою відкривалася книга великого таланту, натхнення і болю, любові, страждань і неминучої трагедії.

... Коли він уперше переступив поріг майстерні професора Михайла Бойчука, йому перехопило подих. «Тут я навчусь малювати картини такі прекрасні, як килими моєї мами!» — по-дитячому захоплено й щиро вигукнув він. Йому не потрібно було входити у філософію світобачення бойчукістів. Він нею не жив, а дихав, од першого усвідомленого погляду на світ, в якому все прекрасне, неповторне й гармонійне. З-під пензля молодого майстра народжувався сповнений сонячної краси дивосвіт. З-під різця — замріяно-світлі дерева. Він карбував на металі, малював ескізи килимів, робив фрески, декоративні панно, виготовляв витончених форм кераміку. Разом з учителем працював на монументальних розписах Червонозаводського театру у Харкові, так званих Луцьких казарм у Києві. Ілюстрував «Слово о полку Ігоревім», «Енеїду» Котляревського, Шевченкового «Кобзаря», Франкового «Захара Беркута», твори Д.Дідро й М.Твена, збірки молодих українських літераторів Олеся Досвітнього, Майка Йогансена, Івана Микитенка... Це був потужний і шалений вибух таланту, що століттями визрівав у надрах стародавнього козацького роду, щедро обдарованого природою.

Живописні полотна, графічні роботи Падалки стають сенсаційними відкриттями у мистецькому світі Європи і світу. Протягом 1925–1936 років його твори експонують у Відні й Лондоні, Женеві й Римі, Парижі й Стокгольмі, Амстердамі й Копенгагені, Оксфорді й Токіо... Понад 70 картинних галерей і музеїв світу.

По завершенні виставок — великі аукціони. Полотна І. Падалки та інших бойчукістів, як правило, стають власністю художників та приватних колекцій. «Молодій Країні Рад» потрібна була валюта: на колективізацію, індустріалізацію, культурну революцію. З молотка розпродували найгеніальніші цінності українського народу. Газета «Правда» в лютому 1929 року незворушно писала: «В даний час можна стверджувати, що ряд українських художників — Касіян, Седляр, Падалка, професор Бойчук та інші — є вже майстрами європейського масштабу»... Молодша сестра «Правды» київська газета «Комуніст» повідомляла читачам у травні 1930 року: «Нещодавно відбулася в Стокгольмі велика виставка радянського мистецтва. З українського відділу майже всі експонати розпродано, у тому числі графічні твори Касіяна, Падалки, Довгаля (учня Падалки), Налепинської-Бойчук та інших...»

Однак тріумф українського ренесансу тривав недовго. Над головами бойчукістів нависли чорні хмари. Розпочалася критика школи, що згодом переросла у розгнуздану кампанію проти «націоналістів», «формалістів», «контрреволюціонерів». У вересні 1936 року професора Української академії мистецтва Івана Падалку заарештували як «ворога народу». Через кілька днів забрали й Михайла Бойчука, його дружину Софію Налепинську-Бойчук, Василя Седляра. Після цих арештів у журналі «Малярство та скульптура» за 1937 рік було опубліковано статтю, в якій невідомий автор писав: «Мусимо відзначити, що боротьба з контрреволюційною агентурою на мистецькому фронті України велась явно недостатньо. Адже тільки внаслідок послаблення більшовицької пильності прямі агенти фашизму Бойчук, Седляр, Падалка могли протягом багатьох років вести свою злочинну роботу диверсантів і шпигунів, прикриваючись машкарою радянських художників. Ці підлі вороги не були викриті самою художньою громадськістю і Оргкомітетом Спілки радянських художників, насамперед аж до того часу, поки органи пролетарської диктатури не спіймали їх на гарячому...» У чому полягав «злочин» художників, які факти й докази їхньої «вини» — на це не спромоглася фантазія безіменного автора.

Військова колегія Верховного суду СРСР 13 липня 1937 року засудила Падалку, Бойчука і Седляра до розстрілу. З виконанням вироку поспішили: того ж таки 13 липня, у катівні НКВД у підвалі Жовтневого палацу в Києві художників розстріляли...

Де, коли, в якій країні розстрілювали цвіт нації? Хто осмілився підняти руку на жінку, котра втілювала собою Мистецтво й Прекрасне?! Професора Софію Налепинську-Бойчук після моральних і фізичних знущань було розстріляно у грудні 1937 року...

Дружину Івана Падалки, талановиту художницю Марію Пасько, засуджено до 17 років каторги на Колимі, а їхнього малолітнього сина Євгена, як позначено у документах НКВД, «изъято 4 октября 1937 года и сдано в приемник-распределитель Харьковского областного управления НКВД, откуда он направлен в детдом — город Куйбышев...» Після повернення з Колими до останніх днів свого життя розшукувала Марія Яківна свого єдиного сина. Довгими самотніми ночами їй снився один і той же сон-спогад: харківський будинок письменників «Слово», квартира № 65. До кімнати, де вона спала із синочком, вдираються енкаведисти і наказують їй збиратися... Зляканий Женя, гарячково обхопивши її шию руками, ледь чутно шепоче: «Мамо, не йди, мені страшно залишатися самому...» Енкаведисти відривають від неї сина і виводять у ніч...

Померла Марія Пасько 14 листопада 1990 року, не побачивши ніколи й ніде, крім як у снах, свого сина. Навіть нічого не дізнавшись про його долю...

Першого лютого 1958 року бойчукістів було реабілітовано. Однак реабілітація відбулася таємно, про неї ніде не згадували. В усіх енциклопедичних виданнях друкували фальшивку, котра повідомила, що померли художники своєю смертю. Лише 1990 року вперше, стараннями І.Городинця, родичів і земляків Івана Падалки, відомих митців і науковців, опубліковано правду про трагедію бойчукістів.

На місці її поставлено пам'ятний знак. Виготовив його, безкоштовно, художник-монументаліст Олександр Мельник. У райцентрі, селищі Драбів, відкрито чудовий музей Івана Падалки, де вперше в постійному показі унікальні реліквії його великої родини, документи й творчі роботи.

У селі Жорнокльовах, у всьому Драбівському районі в дні підготовки до 100-літнього ювілею Івана Падалки панувала особлива атмосфера. Незважаючи на економічну скруту, всі в районі — від керівництва до учнів місцевої школи — жили ідеєю відкриття цього пам'ятника. Селяни Жорнокльовів погодилися не отримувати в колгоспі кілька днів зарплату, аби оплатити частину робіт зі спорудження пам'ятника...

Схвильовано і пророче слово сказав, виступаючи на мітингу з нагоди відкриття у Жорноклькьовах пам'ятника Іванові Падалці, голова ювілейного комітету, ректор Української академії мистецтв професор Андрій Чебикін: «Коли держава і її народ у найкращі свої економічні часи ставлять пам'ятники не політичним ідолам, вождям чи диктаторам, а художникам, творцям, поетам — така держава й такий народ мають майбутнє. Тому я вірю: через духовне відродження, мир і злагоду нації наша Україна прийде до щасливого дня...»

На знімках: Іван Падалка та пам'ятник йому в селі Жорноклькьови.

Черкаська область.

«Брати блюзу»: «ПРАГНЕМО БУТИ ЧЕСНИМИ З ПУБЛІКОЮ»

На останньому фестивалі української популярної музики «Червона рута», який проходив у Донецьку, нікому тоді невідома група «Брати блюзу» з провінційного міста Калуша вийшла на музичний ринг дебютантом, а зійшла з нього володарем гран-прі.

Власне, це була перша серйозна проба сил музикантів. До того вони мали у своєму творчому «багажі» хіба що участь у прохідних фестивалях «Зірки Прикарпаття» і «Золотий тік» та у львівському «Вивиху-92», де були помічені, але не більше.

У групі шість хлопців: брати Мирослав (керівник і композитор) та Олег Левицькі, Сергій Тафтай, Андрій Мельник, Андрій Вінцаровський і Сашко Джуган. Це своєрідна збірна музикантів трьох українських міст — Калуша, Кам'янця-Подільського та Івано-Франківська. Перемога на престижному національному фестивалі відкрила перед ними дорогу у світ. Нещодавно «Брати блюзу» повернулися із зарубіжного турне, організованого для лауреатів конкурсу дирекцією фестивалю «Червона рута» спільно з міністерствами культури і закордонних справ.

Наш позаштатний кореспондент зустрівся з керівником групи Мирославом ЛЕВИЦЬКИМ.

— **Мирославе, у вас коли-небудь брали інтерв'ю?**

— Так. Під час турне по Європі нами зацікавився популярний музичний телеканал «MTV», який підготував про нашу групу годинну програму. Було також інтерв'ю для радіо «Свобода». Але то два різних підходи. В першому випадку головною темою була наша музика, а в другому — Україна і наші враження від Заходу.

— **І які ж ці враження?**

— Вражень — море! Адже ми вперше здійснювали зарубіжні гастролі, та ще й заледве не по всій Європі одразу. Наші концерти проходили в Будапешті (Угорщина), Пряшеві (Словаччина), Мюнхені (Німеччина), Парижі і Мілуні (Франція), Старграді, Ельблонзі і Варшаві (Польща). Якщо коротко, то я сказав би так: підтвердилось те, що Європа є Європою. Це, передусім, високий рівень культури, розкутість і доброзичливість. І, звичайно ж, високий рівень життя. Щодо України, то ми зрозуміли, що там, на Заході, знають лише про те, що є українська мафія і Чорнобиль. І дуже здивувалися, дізнавшись, що існує ще й сучасна українська музика.

— **Ваші концерти були розраховані на українську діаспору чи довелося виступати і перед типовим західним глядачем?**

— Здебільшого грали перед нашою діаспорою. Але були концерти і виключно для західної публіки. Один з таких концертів давали в Парижі, в залі ЮНЕСКО.

— **Ну, і?..**

— Звичайно, українці за походженням зустрічали нас дуже радо. Але ми усвідомлюємо, що тут, можливо, більше від ностальгії по Україні, ніж від музичних смаків. Тому-то всі наші «зірки», які їдуть на Захід, мріють зацікавити передусім типову західну публіку. Поки що, можна сказати, безуспішно.

— **«Братів блюзу» це також стосується?**

— Ми, звісно, не стали винятком, але певний інтерес викликали як у преси, так і в спеціалістів. Приміром, на одному з концертів у Мюнхені побував відомий в американському музичному світі піаніст Андре Льюїс, який працював з такими знаменитостями, як Стів Уандер, Френк Заппа, Джіммі Хендрікс. Як ми дізналися, він спеціально приїхав послухати виступ нашої групи. Зустріч з ним наштовхнула нас на деякі нові ідеї, після реалізації яких

(Закінчення на 10-й стор.).

ДАЛІ ЇХАТИ НІКУДИ,
або
ВОКЗАЛ ДЛЯ ТРЬОХ

Страшну історію дізнався щойно Дніпропетровськ. Так, саме страшну — іншого слова не підібрати. Адже якщо тільки сором пече від неї городян, то цього замало.

А суть така: дванадцять літ поспіль на центральному залізничному вокзалі міста живе-перебивається з двома синами бідолашна вистраждана жінка. Власне, на вокзалі — з осені до весни, а влітку — у лісопосадці неподалік залізниці.

Її ім'я — Тетяна Іванівна Леонтьєва. Старшому сину Віктору йде шістнадцятий рік, меншому Дмитрику — дванадцятий. Але коли вона вперше потрапила на вокзал і залишилася на ньому назавжди, Віті й чотирьох не було, а Дмитрика ще носила під серцем. Чим Тетяна Іванівна завинила перед Богом і людьми, ніхто не скаже, але що доля випала їй зла й несправедлива, мов серед сліпців на очі й душі, то це певно.

І доля та, хоч Таня ніколи нікого не гнівила, випала їй з дитинства. Дівчинці чотирьох не виповнилося, як помер батько. Мати невдовзі подалася світ за очі шукати свого щастя і не повернулася звідти досі. Де вона, чи жива-здорова і чи пам'ятає дочку — невідомо. Таня росла в бабусі в покинутому людьми селі. Звідти приїхала до Дніпропетровська (жалісива бабуся казала, що в місті багато добрих людей і Таня в ньому не пропаде), закінчила будівельне профтехучилище і за направленням влаштувалася в одному з монтажних трестів обласного центру.

Спочатку все складалося наче й добре. Роботящу дівчину шанували на роботі, говорили, що добра комусь дістанеться невістка. Познайомилася з гарним хлопцем — теслярем — і вийшла заміж. Жити стали в батьків чоловіка, хоч ті прописати синову дружину навідріз відмовилися. Відчула Таня, що затаїли на неї «обиду»: без добра-приданого прибилася до їхнього берега. Але не брала близько до серця того, бо чоловік кохав, мало не на руках носив. Чого їй ще треба було? Коли завагітніла і народила первістка, суджений навіть наполіг, щоб розрахувалася з роботи, — сам, мовляв, прогодую сім'ю. Не хотіла слухатися, якісь погані передчуття були, і... послухалася.

А незабаром чоловіка наче підмінили. Хто так злостиво наврочив, вона й досі не збагне, та почав чоловік пити, з'являвся із сумнівними дружками і часто надовго кудись зникав з дому. Як не побивалася, як не просила схаменутися — не допомагало. Плакала, молилася, вірила, що порятує, поки не пізно. А свекор і свекруха уже тоді почали звинувачувати Тетяну: це наче все через неї, безталанну... А потім сталося те, що й мало, мабуть, статися: аж з далекого Павлодара надійшла звістка, що її чоловіка в гурті розбійників спіймано на крадіжці і засуджено чи то на десять, чи й навіть на п'ятнадцять літ.

Розв'язка виявилась безжальною для Тетяни: батьки чоловіка вигнали вагітну жінку і її малолітнього сина з хати. Замінили замок, а ключів — зась. І все. Нічого й узяти з собою не дали. Отоді вона й опинилася на вокзалі. Сіла, подумала — і раптом збагнула, що податися нікуди. За кілька літ її щасливого заміжжя і горя з чоловіком померла не лише бабуся, а й зникло саме село, в якому колись жила. Не було вже того села на землі — то куди приткнутися, до кого прихилитися?

Чому залишилася на вокзалі? Вибирати не випадало, а тутешні «зручності» сприйняла за найліпші. Адже дах над головою і сяки-такі заробітки за прибирання залу чи пасажирських вагонів. Хай інколи у вигляді тільки порожніх пляшок, але заробітки. І поруч центральний ринок, де не лінуйся — і теж завжди на шматок хліба дадуть. Отож народила Дмитрика і повернулася на вокзал, де на неї чекав старший син. Опісля намагалася влаштуватися й на постійну роботу, та через відсутність прописки не взяли в одному місці, тоді в другому, а в третє Тетяна Іванівна вже й не потикалася.

А на вокзалі її, працьовиту й безвідмовну, доброзичливу, порядну й чесну — про це свідчать усі, хто прихистив тут жінку з дітьми, — швидко визнали за свою. Міліція перестала чіпати — навпаки, навіть захищала, коли хтось ображав. Адже ні сама на бездомну не схожа, ні її сини. Хай одяг ношений-переношений, одначе завжди чистий, охайний. Випрати сорочку чи штани, скупатися — це майже щовечора заведено у сім'ї Леонтьєвих. На вокзалі для цього умови є. І хлопці слухняні, мати для них — авторитет. Грубого слова від неї не почуєш.

Щось і не пам'ятають на вокзалі, щоб колись хворіли — мати зуміла вберегти. І щоб щось поцупили — такого ніколи не траплялося. Мати не дозволяє, привчає: краще попросити, ніж украсти. Як признається сама Леонтьєва, лише одного разу не спинила синів від крадіжки: нарвали яблук в радгоспному саду. Єдине кепсько, що не вчаться хлопці у школі. Вітю відвела в посадки, та він швидко навідріз відмовився: однокласники довідалися, глумилися, образливо дражнили. Пожаліла сина... Та й де вчити уроки?

А тим часом Леонтьєву і її синів почали пускати на ніч в кімнату матері й дитини. Не було випадку, щоб не розрахувалася за послуги. Бодай відпрацює, але в боргу не залишається. І душе добра, лагідна, співчутлива. Водночас горда, бо не втрачає себе ні як людина, ні як жінка. Живе для синів, справжня для них мати. «І як таку виганяти геть?» — кажуть чергова вокзальної кімнати матері і дитини Надія Білик та медсестра Раїса Матюшенко.

А влітку Леонтьєва виїздить на «дачу» — в лісосмугу, де робить зі своїми хлопцями курінь, має грядку землі... І ось так — уже дванадцять літ підряд.

Ми не про терпіння Леонтьєвої хочемо говорити. Ми про те, що 12 останніх років — це кілька епох, які ми встигли пережити. Ще ті, коли обіцяли до кінця двадцятого століття забезпечити кожну радянську сім'ю житлом, і ті, коли на будованому бралися причепити «людське обличчя», й кінчаючи аж теперішніми часами, коли з'ясувалося, що соціальну справедливість треба розуміти зовсім інакше, ніж ми розуміли досі. І всі ці роки дніпропетровці й гості міста бігли, мчали через вокзал, не роззираючись навсібіч, стерегли власний багаж або придивлялися, хто, що й скільки везе, а так і не угледіли безпритульної Тетяни і її двох синів. Безневинної жінки і тим паче невинних дітей. І зараз не дізналися б у Дніпропетровську про цю історію, якби Тетяна, нарешті, не витримала й сама не прийшла до людей, від яких раніше, каже, легко ховалася саме на вокзалі. А прийшла до редакції газети, щоб допомогли прилаштувати кінець-кінцем до якоїсь науки синів.

— Мені аби вони десь вчилися. Інакше, що на них чекає? Шкода дітей, дуже шкода. Невже я перед ними винна? А вже більшого зробити для них не можу...

... А нам подумалося: а що чекає на всіх нас, якщо не бачимо, пробігаємо, прошмигуємо мимо трагедії і біди таких самих, як ми? І не беремося судити Тетяну, винна вона чи ні. Але що всі довкруг винні, то це достеменно.

Борис МАТЮЩЕНКО,
працівник газети «Дніпропетровська панорама».

СМЕРТЕЛЬНІ ОБІЙМИ НАРКОСПРУТА

Соціологія

По суті перші дослідження наркоманії як соціального явища (не тільки його медичних та кримінальних аспектів) було розпочато лише після 1987 року. Саме тоді офіційно визнано наявність наркоманії у нашій країні. З'явилася і перша статистика з цієї проблеми. Але і тоді, і тепер ця статистика приблизна, бо, як вважає багато спеціалістів, офіційні дані про тих, хто вживає наркоречовини, в 3—4 рази нижчі від справжньої кількості наркоманів. Тому, аналізуючи тенденції зростання цього явища, зміни демографічної і соціальної структури наркоманії, не можна не зважати на «надводну» (офіційно враховану) і «підводну» (нікім не враховану) течії цього лиха. Втім, навіть з огляду на брак повної інформації, можна проаналізувати ту наркоситуацію, що склалася нині в Україні.

НА ЖАЛЬ, втішного мало. Останніми роками хворих на наркоманію побільшало. Хоча, якщо говорити про темпи зростання цієї хвороби тепер і десять років тому, то виявиться, що нині вони нижчі (18 відсотків за рік), ніж наприкінці 80-х років (21—30 відсотків). Та якщо брати абсолютні показники (не відносні), то осіб, котрі вживають наркотики, та хворих з кожним роком більшає. Не знайшла підтвердження і думка деяких спеціалістів, що побутувала наприкінці 80-х, начебто наркоманія здебільшого стосується підлітків і молоді. За абсолютною кількістю неповнолітніх та молодь (до 18 років) становлять незначну частину (3—5 відсотків) від усіх, хто вживає наркотики, та хворих. Більше того, аналіз статистичної інформації показує, що наркоманія подорослішала. Серед неповнолітніх вона нижча, ніж серед інших категорій населення, а 1994 року вона навіть пішла на спад. Усе це відкидає твердження, що наркоманія — результат упущень в освіті та вихованні. Тим більше, що частина наркоманів давно вийшла з підліткового віку. Система освіти зазнала, щоправда, глибокої кризи. Однак це не призвело до різкого сплеску наркоманії серед підлітків і молоді. Поширення ж цієї небезпечної хвороби в нашій країні, як свідчить аналіз, зумовлене, передовсім, багатьма факторами, котрі потребують подальшого вивчення. Дається взнаки ще й те, що у нас практично нема системи реабілітації наркоманів, бо, як правило, до лікувально-профілактичних закладів потрапляють лише одиниці.

ЧАС НА ТЕ Й ЧАС, щоб накладати відбиток на людину. Як же час вплинув на обплутаних наркотичним павутинням? Який соціальний тип наркомана змалював він нам сьогодні? Говорити боляче, але зареєстроване прискорене зростання наркоманії серед жінок. Спрощується також соціальна структура споживачів цього зілля та хворих. Так, якщо порівняти кількість виявлених наркоманів минулого року з позаминулим, то найбільше їх серед робітників — 26 відсотків. Щодо інших категорій населення, то серед колгоспників кількість наркоманів зросла на 2,3 відсотка, службовців — 2,4 відсотка, учнів шкіл — 0,4 відсотка, учнів ПТУ — 3,1 відсотка, учнів вузів і технікумів — 1,0 відсотка. Найбільшу цифру (64,6 відсотка) зібрали ті, що ніде не працюють і не вчаться. Швидше за все цей показник говорить про те, що зростає питома вага осіб, які тривалий час вживають наркотики і згодом потрапляють до категорії осіб без певних занять, а це тим самим впливає на скорочення питомої ваги наркоманів— робітників, службовців, учнівської молоді. Якщо ж розглядати цю проблему в шкільному, молодіжному середовищах, то лише питома вага серед учнів ПТУ залишається практично незмінною, хоча абсолютна кількість наркоманів протягом останніх років (незважаючи на значне скорочення цієї форми навчання) продовжує зростати. Тому в наших подальших дослідженнях особливе місце посідатиме наркоманія серед учнів ПТУ і молодих робітників, де ситуація з нарковживанням надто гостра. Хоч такі групи наркоманів начебто легше контролювати, виявляти наркоканали тощо.

Значно складніше простежити наркоманію серед осіб без певних занять. Тут, звичайно, далися взнаки й істотні зміни, які сталися у нашому суспільстві. Перехід до ринкових реформ зумовив різке скорочення робочих місць. Дехто з людей не зміг швидко адаптуватися до нових умов, а дехто й не бажав. Тому нині саме наркомани без певних занять створюють найбільшу криміногенну небезпеку, оскільки для вдоволення своїх потреб не мають інших способів, крім кримінальних. Це вкотре доводить, що потрібна ефективна система лікування і реабілітації хоча б зареєстрованих наркоманів. Переважна більшість таких осіб не залучається до трудової діяльності, не адаптується до нормального життя.

ТОЖ НЕ ДИВНО, що злочинність серед наркоманів набирає обертів. Так, у 1993 році (порівняно з 1992 р.) загальна кількість злочинів, скоєних наркоманами, становила 301 відсоток. З них убивств — 233 відсотки, тяжких тілесних пошкоджень — 211, зґвалтувань — 600, розбійних нападів — 245, крадіжок держмайна — 415, грабежів — 390, крадіжок особистого майна — 280, хуліганства — 144 відсотки. При цьому в стані наркотичного збудження торік скоєно на 94 відсотки злочинів більше, ніж раніше.

Характерна й динаміка злочинів, пов'язаних з наркоманією. У 1993 році (порівняно з 1992 р.) кількість злочинів становить 171 відсоток. З них пов'язаних з виготовленням, зберіганням, переробкою та придбанням наркотиків — 172 відсотки, крадіжками наркоречовин — 121 відсоток, збутом — 201, утриманням притонів — 179, залученням до наркоманії — 180 відсотків.

І хоча за останні дев'ять місяців нинішнього року темпи зростання злочинності, пов'язаної, передовсім, із зберіганням, переробкою, придбанням, збуванням наркотиків тощо, істотно знизилися порівняно з минулим роком, однак до спокою все одно далеко. Тим більше, що ці цифри надто суперечать тенденції загального збільшення кількості наркоманів та злочинів, скоюваних ними. Крім того, у злочинців вилучають дедалі більшу масу наркоречовин, змінюється їх структура. Поменшало серед них слабких наркотиків (коноплі), натомість з'явився потяг до гашишу, а особливо опію. Ось цифри, які вказують, що за 9 місяців цього року (порівняно з минулим) загальна маса вилученого опію зросла на 27,4 відсотка, гашишу — 14,4 відсотка, а коноплі — зменшилася на 1,2 відсотка.

ВАЖЛИВО також відзначити, що хоч наркоманія, передовсім, проблема міська, але, на жаль, не обминула вона і село. Емпіричні дані свідчать, що останніми десятиліттями географія вживання наркозасобів значно розширилася, згубна пристрасть проникла навіть до найвіддаленіших сільських куточків. Щоправда, завдяки стійкості національних традицій, способу життя, зайнятості підлітків і молоді в особистому підсобному господарстві наркоманія на селі все-таки зустрічає серйозні перешкоди.

Аналізуючи поширення наркоманії у нашій країні, не можна забувати той факт, що Україна опинилася нині «при дорозі». Відомі усім два основних наркомаршрути — афганський і балканський — проходять через Україну. Це, звичайно, ще більше загострює ситуацію. Адже Україні тепер доводиться відбиватися від світової наркомафії. До того ж, на наркоситуацію в Україні не може не впливати і рішення Росії про відміну карної та адміністративної відповідальності за вживання наркотиків з немедичною метою. До речі, у самій Росії цю ідею підтримують лише 9 відсотків опитаних, а 74 відсотки респондентів негативно поставилися до легалізації наркотиків.

Насамкінець додамо, що порушені в цьому матеріалі проблеми вивчатимемо й надалі. На початку 1995 року плануємо провести широкомасштабне соціологічне опитування, з яким ознайомимо читацький загал.

Валерій ПИЛИПЕНКО,
завідувач сектора Інституту соціології НАН України, кандидат філософських наук, керівник проекту «Наркоманія і девіантна поведінка молоді» Державного комітету України з науки і технології;
Володимир ПІДДУБНИЙ,
провідний науковий співробітник Інституту соціології, кандидат філософських наук, відповідальний виконавець проекту.

«ПРАГНЕМО БУТИ ЧЕСНИМИ З ПУБЛІКОЮ»

(Закінчення. Початок на 8-й стор.).

зможемо просунутися вперед у своїй майстерності.

Можливо, щось додасть і той факт, що ми вже отримали запрошення на міжнародний музичний фестиваль, який відбудеться в травні наступного року в Парижі. Ведуться також переговори з німецькою філією «Грінпіс» про участь нашої групи в міжнародній акції цієї впливової організації, що пройде в Мюнхені в квітні 1995 року.

— Чим же ви привернули їхню увагу?

— Як на мене, то передусім тим, що намагаємося бути чесними з публікою. Не потураємо її нерідко викривленим смакам, а граємо те, що почуваємо і як почуваємо. На жаль, в нашій естраді нині панує тенденція до спрощення. Багато музикантів, аби догодити слухачам, свідомо спрощують, примітивізують свої твори. І врешті-решт перестають бути цікавими і їм, і самим собі.

Щоб стати популярним в Україні, досить співати і грати про три речі: про Україну, маму і вишиванки. Я, звичайно, не проти цих тем (вони кожному дорогі), але за ними нерідко прихована повна творча неспроможність, елементарна спекуляція цими поняттями. З такими творчими підходами у світ широкий не вийдеш.

У нашій музиці також є вічні теми. Але прагнемо вирішувати їх на якісно іншому рівні. Нам хочеться показати, що ми — ті ж європейці. Своєю музикою намагаємося через нашарування, спричинені віками чужинецького панування в Україні, проникнути до першоосnов і показати автентичне мислення наших предків, істинну українську душу.

— Хто автор музики, яку граєте?

— Ми виконуємо лише власну музику, автором якої є ваш покірний слуга. Музиканти, з якими працюю, поділяють мої творчі устремління.

— А як можна визначити ваш стиль?

— Музикознавці вважають, що це арт-джаз-рок з елементами української автентики.

— І публіка вас розуміє?

— На жаль, на Заході більше, ніж дома.

— Чому?

— Очевидно, тому, що там вона краще підготовлена, має високу культуру. Приміром, музику таких всесвітньо-відомих груп, як «Пінк Флойд» чи «Генеза», не назвеш простою, загальнодоступною, але їхні концерти в Європі збирають до ста тисяч глядачів. У нас же молодь, як правило, ходить не слухати музику, а потанцювати. Тому їй подавай виключно танцювальні ритми. Іншого вона не сприймає.

— Саме тому ви майже не виступаєте в Івано-Франківську та інших містах України?

— Не тільки. Щоб концерт пройшов «на рівні», потрібно багато чого. Передусім — потужна реклама, добре освітлення, сучасне обладнання... Все це коштує дорого. А тому, приміром, у Німеччині вартість квитка на такий концерт у середньому сягає 100 німецьких марок або 60 американських доларів. Якщо у нас поставити ціну навіть у десять разів меншу, я не впевнений, що в залі сидітиме хоча б десять чоловік. Йдеться не про заробіток, а про елементарну окупність концерту.

— Але ж ваша група — володар гран-прі найпрестижнішого національного фестивалю. Невже дирекція «Червоної рути» не може посприяти в організації концертів в Україні?

— За умовами конкурсу, не тільки володареві гран-прі, а й іншим лауреатам «Червоної рути» дирекція має влаштовувати гастролі протягом двох років. Однак нинішня дійсність вносить свої корективи. Добре, що хоч зарубіжну поїздку організували.

— Розумію. Проте ви ж професіональні музиканти? Чи дає вам музика засоби для існування?

— Якщо брати за великим рахунком, то ми не зовсім професіонали. Хоч і прагнемо, щоб саме музика нас годувала. Бо коли музикант не може жити зі своєї музики, то це вже не професія, а хобі. Професіональний музикант не може цілий день працювати, скажімо, на виробництві, а ввечері йти на репетицію. З цього нічого путнього не вийде. Професіональний музикант має з ранку до вечора займатися музикою.

— Але ви нечітко відповіли на моє запитання...

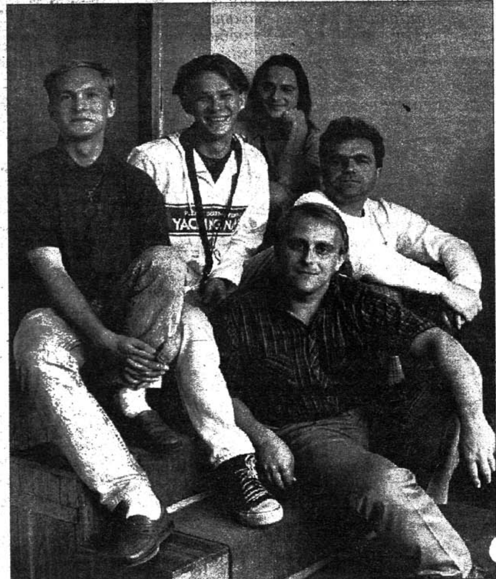
— Гаразд. Вже десь півтора року ми живемо лише зі своїх концертів.

— І це дозволяє вам зводити кінці з кінцями?

— Рівень нашої забезпеченості дещо вищий, ніж середній в Україні. Однак, якби це було на Заході, то володарі гран-прі національного фестивалю були б багатими людьми.

— Отже, вам хотілося б жити там?

— Жити і померти в Парижі, як казав поет? Ніні це нереально з багатьох причин. І не тільки тому, що «вибитися в люди» там незрівнянно важче, ніж у нас. У тій же Німеччині сьогодні тобі постійно дають зрозуміти, що ти там зайвий. Не краща ситуація і в інших країнах.

— Значить, мусите орієнтуватися на українського слухача?

— Так. Але вся проблема в тому, що концертно-гастрольно працювати вдома ще важче. Практично жодних умов для цього немає. Навіть приміщення в Калуші для нас не знайшлося... Спасибі Івано-Франківському центрові естетичного виховання, що маємо хоч де проводити репетиції. Тому в глибині душі все-таки тліє надія на Захід. Європа, як відомо, наскрізь просякнута американською мас-культурою, давно прагне звільнитися від неї. Може, на цій хвилі і в нас появиться шанс.

— Хочете сказати, що вдома такого шансу немає?

— Щодо цього — то жодних ілюзій.

З «братом блюзу» розмовляла

Христина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківськ.

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

ЯК ЗАПОВІДАВ ОСОБИСТИЙ ЗНАЙОМИЙ ЙОГАННА БАХА ЙОГАНН МАТЕЗОН...

Жоден зі слов'янських народів не створив власної музичної енциклопедії. Але Польща вже видала кілька перших літер. А Україна завершує роботу над першим томом

Далеко не кожна нація має музичну енциклопедію, навіть коли вона має геніальну музику. Музична й енциклопедична традиції — то різні речі. Але існує Франція — батьківщина енциклопедизму. Німеччина й Великобританія, які мають не одну музичну енциклопедію, а цілий ряд — і цей ряд вишуканіший, ніж просто книжковий ряд у лавці букініста. Енциклопедія — річ тонка...

Перший німецький музичний лексикон видав Йоганн Матезон, особистий знайомий Йоганна Себастьяна Баха, ще в 40-х роках 18 століття. У Великобританії найвідоміша з музичних енциклопедій — гроуївська. Дайте хорошому паризькому чи токійському вченому десять хвилин — і він процитує вам будь-яке з її гасел. Інформація, занесена до енциклопедії, набуває статусу безсмертної.

Чи морально, чи раціонально, чи реально нам сьогодні опікуватися цією безсмертністю? Просити гроші з бюджету. Сушити голову над тим, як добратися до лондонських, віденських, дрезденських архівів. Тільки задля того, щоб у сусідній Польщі, яка любить музику, а тому багато про неї пише й читає, перестали називати наших музикантів російськими. Не кажучи вже про Америку, широка душа якої ще нескоро розбереться у нюансах. До речі, американці свою музичну енциклопедію теж створили.

Парадокс у тому, що безсмертність обходиться малими видатками. Ніщо не коштує так дешево й не цінується так дорого, як мізки вітчизняного вченого. Але ця лафа не вічна. Через п'ять років музична енциклопедія коштуватиме дорого.

Якщо в світі «кошторис» таких видань сягає 700 і вище тисяч доларів, то наша бідна, ні в чому не винна НАНУ обмежується в основному тим, що платить зарплату двом десяткам наукових співробітників Інституту мистецтвознавства, фольклористики й етнології імені Рильського. У будь-якому разі цим людям зарплату треба видавати — чи вони працюють над енциклопедією, чи кожен над своєю дисертацією. Зарубіжні вчені (США, Канада, Австрія...) взяли на себе велику частку закордонного матеріалу. Однак не за долари, а за дякую. Хоч, звісно, в цивілізованих країнах така робота належить до розряду високооплачуваних.

Жодна зі слов'янських країн не має своєї музичної енциклопедії, якщо не вважати за таку шеститомник, який побачив світ протягом 1978—82-х років на теренах Союзу. Кожен з народів СРСР отримав у тій колективній інтелектуальній власності свій пай, однак ні обсягом, ні кількістю, ні якістю статей не міг бути задоволений. Як і з драматургією методології, яка гарантувала безсмертя і Ференцу Лісту, і Тихону Хрєнникову, й якомусь жеківському хору імені Шарикова під керівництвом тов. Шводера, який гарно заспівав «Інтернаціонал».

Хто платив, той і замовляв музику. А платили Москва й Ленінград. Рівна серед рівних, скромна серед скромних, українська музика недораховувалася в енциклопедії багатьох імен, явищ і оцінок. Поміж її рядків читалися білі плями, за якими стояли історія, політика й об'єктивна реальність. Не знайшлося місця ні для видатного діяча чехословацької культури Алоїза Нанке, який активно працював і жив на Буковині. Ні для видатного музикознавця Євсевія Мандичевського, який народився в Чернівцях, писав там духовну музику, а потім переїхав до Відня. У Відні на Мандичевського солідна «скринька», але що з того нам, у кого ця скринька порожня?

І що Відень, коли про духовну музику Леонтовича, Стеценка, Лисенка не йшлося. І не могло. Як і про старшого брата Левка Ревуцького Дмитра, видатного історика мистецтв, убитого агентом НКВС. «Стрілецьку рапсодію» Людкевича перейменовано на «Галицьку». Жодного доброго слова про еміграцію, авангард чи андеграунд.

Історія української музики починається сьомим століттям — до сього можна говорити про археологію. Але перші згадки сягають давньогрецьких джерел. Якою б грандіозною не була постать тов. Хрєнникова, вона несамохіть кидала тінь на те, що було назване «дорадянським періодом». Як і на період антирадянський і просто нерадянський.

Хто може й хоче, хай кине за це камінь хоч у бік Москви, хоч у бік Києва, а хоч у бік Лондона, де вперше був надрукований Маніфест комуністичної партії. Від цього проблем в українського енциклопедизму не поменшає.

До речі, слов'яни видали чимало музичних словників (співаків, термінів... у нас є словник «митців»). 1971 року в Мюнхені вийшов однотомник — Мала українська музична енциклопедія — власне, теж словник.

«Велика» енциклопедія передбачає понад 8 тисяч гасел, іменний покажчик, нотні приклади, ілюстрації, фотодокументи. І методологічно коректний погляд на величезний масив інформації — від композитора 18 століття Аркадія Абази, рок-гурту «Банита Байда» (Київ) і «Візантійського хору» (Утрехт) — до сина гетьмана Розумовського Андрія, який музикував у Відні з самим Бетховеном.

У першому варіанті планувалося двомовне — українсько-англійське видання. Зупинилися на українському і його перекладі англійською. В кожному разі, як і на просто українське, грошей бракує. Але коли йдеться про енциклопедію, головне — почати. Чим ближче до середини роботи, тим більше замовників на результат. Є фірми, готові придбати такі видання навіть у незавершеному вигляді. Енциклопедія — річ тонка. Але нам треба не продати, а закінчити. А вже потім продавати.

Диспозиція така: гроші на підготовку все-таки є, а на видання все-таки нема. За умови, що ситуація динамічна, а наприкінці енциклопедичних видань традиційно друкується список спонсорів, є надія, що слов'яни таки надбають собі першу музичну енциклопедію. Цікаво тільки, хто кого пережене — ми поляків чи вони нас.

Наш університетський викладач Мойсей Гофман, розповідаючи про досягнення радянського народу в галузі науки етики, час від часу дозволяв собі «націоналістичні» вольності: «Ми, українці, — любив казати він, — народ настирливий. Якщо вже за щось узялися — зробимо найкраще...» Ех, Мойсею Ісаковичу. Ми, українці, взялися: перше — співати, друге — нарікати на долю, третє — сваритися між собою. Напевно, і в тій країні, де народ не такий настирливий, наші колишні співвітчизники пам'ятають: українську пісню, нескінченні сварки «за гетьмана», наші споконвічні жалі — далебі, не гірші за біблійні плачі племені Ізраїлевого.

Людмила КОХАНЕЦЬ, «Голос України»

«ХРЕЩАТИК» НА БЕРЕГАХ АТЛАНТИКИ І ДНІПРА,

або Варіації на тему українських талантів

Але в зеленій Ірландії — мабуть, через віддаленість її від Жмеринки і, отже, глибокий провінціалізм — уявіть собі, нічого не знали про українські таланти. Тому безпечно співали самі і запрошували це робити на традиційному фестивалі хорових колективів співаків з усього світу. Крім українських, звичайно. Бо наївні організатори фестивалю нічого не знали не лише про наші співи, а й про нас самих. Розповідають, що один з членів журі, почувши вперше про Україну, компетентно кивнув головою: «А, знаю, це десь за Уралом»... І, вручаючи гран-прі комусь із тих, хто «за Кордільєрами», мер цілком щиро захоплювався: «Ви чудово співаєте».

Першим урок географії у Слайго — містечку, де з року в рік проводиться цей фестиваль — дав наш столичний хор «Фрески Києва». Після першого ж конкурсного виступу до хористів кинулася вражена публіка: «Де ця Україна, в якій так співають? Вона справді на нашій планеті?» Зрозуміло, що володарями гран-прі того разу (а було це два роки тому) стали «посланці космосу».

Наступного року до Слайго поїхав хор «Київ». Авторитетне журі, переконавшись у незмінному «неземному» походженні українського співу, знову віддало першу нагороду киянам. Запрошуючи через відомого менеджера нашого земляка з Англії Михайла Постолана українців на цьогорічний фестиваль, оргкомітет був змушений виставити умову: неодмінно привозьте хор, але не такий... гарний. Інші країни відмовляються брати участь у конкурсі: однак доля гран-прі визначена. Підберіть такий колектив, який би «тягнув» на третє, в «гіршому» разі — друге місце.

Підібрали хор «Хрещатик»: молодий, кілька місяців від народження — якраз під замовлення ірландців. До речі, тільки в автобусі, в якому хористи плуганилися через усю Європу (плюс два пороми) до пагорбистої Ірландії, вони вперше зібралися в повному складі. По суті і більшість партій шліфували в дорозі. Так три доби і їхали — під «Богородице Діво, радуйся», «Херувимську», «Щедрика», «Сусідку».

«Репетиції» затягнулися ще й завдяки «досвідченим водіям, що об'їздили всю Європу із заплющеними очима»: очевидно, вони й справді навпомацки їздили, бо... заблукали між європейськими країнами, як тільки зник останній — німецько-польський кордон. (Ох, ці прозорі кордони). Тому на фестиваль хористи з'явилися, ілюструючи відомий фразеологізм: «З корабля на бал». Звичайно, тільки Україна могла дозволити собі таку «розкіш» — подорожувати автобусом: решта учасників, як і годиться, прибули на острів з комфортом — літаками і вже встигли відпочити перед виступом. Російський хор «Карелія» поблажливо поглядав на «братів-слов'ян»: і охота вам співати за такої відстані? Сиділи б у своїй «незалежній» і не рипалися в Європу, якщо по-людськи приїхати не можете (знали б вони, що й концертні костюми в наших хористів позичені, що й одягалися в них нашвидкуруч, не встигнувши змити пилу європейських доріг).

Ех, брати-брати. Вас знову підвела власна гординя; що ж, у кожного народу свій талант. Коли «Хрещатик» завоював перше місце у фольклорній програмі, «Карелія» знизала плечима: «Українці тільки й можуть показати себе у фольклорі. Ось коли ми заспіваємо нашого «великого русского Бортнянского»... Заспівали й Бортнянського: «русского» й українського, заспівали духовну програму — класику і модерн... Коли голова журі оголосив результати конкурсу і зал заскандував: «Браво, Україна!», обурені «братья-славяне» видали: «Ми думали, що приїхали на фестиваль, а тут влаштували дні України в Ірландії». От що значить спільна кров: кращого комплименту романо-германці не вигадали б...

Організатори фестивалю також мали претензії до українських представників: «Ви який хор нам обіцяли привезти цього разу — середній? А привезли найкращий!»

Звісно, що найкращий: інакшим його й не могла зробити диригент «Хрещатика» Лариса Буховська. Якби оргкомітет познайомився з нею «до того», він би не сушив собі голову смішною умовою, а завчасно вивів би на дипломі переможця: «Хор «Хрещатик», або вислав на свої «прозорі» кордони заслін. Якби журі хоч раз відвідало репетиції Буховської, воно б на конкурсі не підскакувало з місця: «Скажіть, на Бога, коли ви дихаєте? Як вам удається так співати, наче голос сам ллється з грудей, наче ви не хор, а орган?» (Ірландці, навіть вивчивши географічний атлас, і досі сумніваються в земній прописці українського співу). А сопрано солістки хору Валентини Решетар довело до сліз розчулення не лише публіку. Сам керівник «Карелії» заплакав: «Оце сопранчик!» Отож!

А росіян, якщо відверто, жаль. Вони опинилися аж на п'ятому місці, схоже, лише тому, що мають у Президентах Бориса Єльцина. «Карелія» дуже пристойний хор, набагато професіональніший і сильніший від «срібного» призера з Детройта. Але, всупереч твердженням російської преси, ірландці зовсім не «с пониманием» поставилися до «втоми» Бориса Миколайовича, через яку він не зміг вийти в Шенноні з літака на трап, де його чекав ірландський прем'єр. Дублінська газета проілюструвала «втому» російського лідера так: літак з написом «Аерофлот». З відчиненого люка сиплються порожні пляшки. Прем'єр-міністр затуляє голову руками...

До речі, про ще один національний, а точніше, інтернаціональний, талант. Англійці жартують: ірландці й самі не дурні випити, тому й не образилися, що пан Президент «втомився» на їхній території. Самі ірландці спростовують: «Нам і справді байдуже, що хтось любить хильнути. Але ж треба вміти це робити». Ось так: хтось не вміє, а хористам страждай.

Цьогорічний фестиваль, здається, повністю закріпив проукраїнські симпатії ірландців. Завдяки рекламі, зробленій «Хрещатиком», навіть наші журналісти «проходили» в Ірландії «на ура» (в обох значеннях цього слова). У місцевій церкві, де хористи з України брали участь у Богослужінні, парафіяни плакали: вони не розуміли слів, але старовинні духовні пісні у виконанні «Хрещатика» й не потребували перекладу. «Літургія» Лесі Дичко, написана в стилі модерн, також викликала захват.

Між іншим, єдине місце, де українську пісню зневажили шумом, був... Український Клуб в англійському місті Дербі (після фестивалю «Хрещатик» мав невелике турне по Британії). «Чуєш, брате мій» і «Богородиця» супроводжувалися клацанням касового апарата в барі та дзенькотом монет: кілька підпилих молодиків, представників діаспори, після концерту довго повчали нас, як треба «в Україні працювати, щоб було все «О'кей», щоб про нас знали у світі». Господарі якось не брали до уваги, що саме їхні гості і прислужилися вже до того «О'кей», що популярність України після кожного гран-прі дедалі зростає, що лише один факт — запис нашого хору на фонотеку Бі-Бі-Сі — набагато переважує на терезах патріотизму економічні й політичні поради місцевих захмелілих поборників України.

А зрештою, всі ми не без гріха. Відомо ж бо — українці. Куди нам від генів подітися? І хористи, демонструючи дію першого, як тільки переходили із співу на «речитатив», в тісному колі автобусної компанії згадували: крім пісні мають і ще два таланти. І, повірте, в них (як і кожен представник нашої бідної, в найпрямішому значенні, культури) досягали апофеозу. Бо приз — призом, а грошей, даруйте, не вистачає: кожен пенс — предмет суперечки. Бо, повернувшись додому, співаки дуже швидко переконалися: води Атлантики для них були набагато теплішими за Дніпрові. У Києві звання переможця нічого хористам не дало: так само працюють у «Хрещатику» на громадських засадах, так само гран-прі та запис на Бі-Бі-Сі тішить лише самолюбство виконавців та викликає легке «позеленіння» хіба що в колег (див. вищеназвані таланти). І досі хористи в боргах за здобутий гран-прі: їхали ж бо за власні кошти. Міністерство культури на однойменному олімпі з однойменним спокоєм спостерігає за незалежним від нього процесом інтеграції української культури у світ. І що воно може зробити? Ми ж лише вміємо співати. І ще сваритися. І нарікати на долю. Що автор, як справжня українка, і робить у цих рядках. Ех, доле, чому ти така непривітна до тих, хто взявся співати — і робить це щонайкраще.

На знімку: хор «Хрещатик». В центрі — художній керівник Лариса Буховська.

Наталя ФІЛІПЧУК, «Голос України»

Якою дорогою дійти до Риму

Ватикан — мікродержава чоловіків у центрі Риму і наддержава для католиків усього світу. Площею 0,44 квадратних кілометра. За офіційними даними, у ній мешкає трохи більш як 1000 громадян. Це єдина держава, кордони якої позначені звичайною білою лінією, що починається від собору Святого Петра, головної резиденції Папи Римського, від 1978 року — Іоанна Павла II (світське ім'я Кароль Войтила). З цього собору Павло II панує над серцями 800 мільйонів католиків, одночасно тримаючи в своїх руках абсолютну законодавчу, виконавчу і судову влади Ватикану.

Українці — народ переважно православний, може, тому про Ватикан згадуємо у випадках, коли Павло II, славний своїми лінгвістичними здібностями, проголосить одну із промов українською мовою, або коли... католицький світ святкує Різдво Христове. Щодо останнього, то, дякувати Богу, така нагода випадає щороку 25 грудня. Тим часом Ватикан відіграє надзвичайно важливу роль на міжнародній арені. Тому, коли 1992 року Святійший Престол встановив дипломатичні відносини з Україною, авторитет щойно заснованої держави зміцнився: її визнав Папа Римський, до думки якого прислуховуються політичні діячі розвинених країн Європи й Америки.

Дорожчий за британську королеву

«Кажуть, Папа Римський «коштує» дорожче, ніж британська королева. На щастя! Бо слово, яке він несе, має неминуще значення», — сказав одного разу Павло II, якому в черговий раз закинули, що численні папські закордонні поїздки обходяться в чималу копієчку ватиканській скарбниці.

Справді, з 1978 року Папа Римський (повний титул якого звучить так: єпископ Риму, намісник Ісуса Христа, спадкоємець Князя Апостола, верховний понтифік Вселенської церкви, патріарх Заходу, примас Італії, архієпископ і митрополит Римської провінції, монарх держави-міста Ватикану, раб рабів Божих) відвідав понад 100 країн, за що дістав прізвисько «летючого папи». За словами самого Павла II, він наслідує приклад святих апостолів Петра і Павла. Очевидно, йому нелегко це робити з огляду на поважний вік (74 роки), а також хворобу, що стала результатом поранення, якого завдав Папі 1981 року турецький терорист Алі Агджа.

Сама персона Павла II є прекрасною темою для розмов. Вперше після 1523 року католицьку церкву очолив не італієць. Вперше за останніх 130 років цю високу посаду обійняла духовна особа такого молодого віку (1978 року Каролю Войтилі виповнилося тільки 58 років). Нарешті безпрецедентно, що в період холодної війни Папою став виходець із соціалістичної Польщі. Й оскільки у світі практично не залишилося католицьких соціалістичних країн, певно, це залишиться унікальним випадком в історії Ватикану.

Забудьте про чорну магію

Великі можливості для місіонерської діяльності Ватикан вбачає у Східній Європі. Про це свідчить підтримка з його боку греко-католицької церкви в Україні, сприяння у відновленні католицьких церков у Білорусі, Росії, Казахстані. Проте, за висловом Павла II, друге десятиріччя перебування його на престолі все-таки присвячуватиметься країнам третього світу, передусім Африці, куди Папа здійснив уже близько 10 поїздок, після яких кількість вірних на материку зросла більш як на два десятки мільйонів. «Відмовтеся від чорної магії, поганських обрядів і наверніться до християнства», — на думку Папи Римського є всі можливості перетворити Африку на християнський континент.

Але ще одну проблему доводиться порушувати у проповідях перед африканцями: поширення СНІДу. Тільки в Південній Африці офіційно зареєстровано близько мільйона ВІЛ-інфікованих, щодня цей показник збільшується на 700—750 чоловік. У Кенії з 800 тисяч хворих — 30 тисяч дітей. Тому міністри охорони здоров'я африканських країн застерігають, якщо африканці не змінять своє ставлення до сексуального життя, населення Африки може вимерти. Виступи Павла II, відвертого ворога абортів і будь-яких обмежень народжуваності, під час яких він наполягає, що тільки відродження моральності, відмова від випадкових статевих контактів врятують людей від СНІДу, на думку медпрацівників, тільки шкодять: тепер буде значно важче запевнити місцевих жителів послуговуватися арсеналом «безпечного сексу».

Найкраща мова — прав людини

Коли в інтимних питаннях Ватикан залишається на консервативних позиціях, то в трактуванні прав людини, свободи совісті і, головне, налагодженні діалогу з іудаїзмом та ісламом, останній Папа здобув славу постмодерніста. Єдиним лідером держави, що знайшов можливість висловити не проамериканську думку напередодні війни у Перській затоці, був Павло II: «Війна — це мандрівка, з якої не повертаються». А у виступі на тему «Прав людини» зауважив: християнська релігія — «рідна мова всіх європейців, яка породила ще одну говірку — мову прав людини». І цю позицію Ватикан намагається відстоювати на міжнародній арені, а також доносити до Всевишнього у своїх молитвах.

Можливо, і в ніч на 25 грудня у соборі Святого Петра благатимуть Бога послати народам Землі терплячості у ставленні до ближніх, миру і злагоди.

На знімку: собор Св.Петра.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

НЕ ЮВІЛЕЙ, АЛЕ...

Відрізок часу, що заслуговує на аналіз

Наш футбол тепер на зимових канікулах. І зрозуміло, що кожний вболівальник радий будь-якій інформації про улюблену гру. Ну, а розмова з президентом ФФУ Віктором БАННИКОВИМ зацікавить поготів.

— 14 грудня минуло рівно три роки відтоді, як український футбол став незалежним, — розповідає Віктор Максимович. — Це — не ювілей, але й чималий відрізок часу, який заслуговує на аналіз. Тоді у спадок від розваленого Союзу ми отримали шість клубів вищої ліги, два — першої і 26 — другої. За три роки наше господарство зросло і зміцніло. У чотирьох лігах маємо 84 колективи. Ми перейшли на європейську систему сезону «осінь—весна», яка має чимало переваг. Сподіваємося, що через рік почне функціонувати професіональна ліга, яка діятиме не на порожньому місці.

— Але ж за цей час багато наших гравців подалися заробляти на хліб насущний до зарубіжних клубів?

— У цьому дозволю собі не погодитись із вами. Справді, за ці роки ряд гравців виїхали за межі країни. Але, як кажуть, світ пізнається у порівняннях. За період з 1988 року по грудень 1991 з України за сприяння Федерації футболу колишнього СРСР емігрували понад 70 (!) гравців. Згадаймо Блохіна, Бєланова, Дем'яненка, Балтачу, Яремчука, Деркача, Литовченка, Протасова, Баля, Чанова, Безсонова, Заварова, Михайличенка, Раца, Юрана, Кузнецова, Євтушенка, Хлуса, Лютого, Шахова, Михайлова, Шоха, Чередника, Червоного, Сидельникова, Краковського, Кудрицького, Канчельскіса... Вже й втомився називати. Погодьтеся, більшість з них — зірки. А нам залишилися — зелена молодь і гравці середнього рівня. З цим «матеріалом» довелося вирушати у самостійне плавання. Тепер стане зрозумілим, чому в Києві, Дніпропетровську, Одесі, Харкові, Запоріжжі, Донецьку поменшало людей на стадіонах. Не випадково першим чемпіоном незалежної України стала неймента сімферопольська «Таврія». А наші клуби не змогли й досі досягти помітних успіхів на європейській арені. Не може похвалитись досягненнями й національна збірна.

Отож, щоб стабілізувати ситуацію, поставити перешкоду відпливові здібних виконавців, заручившись дозволом ФІФА, припинили видачу трансферів багатьом гравцям до 1 липня 1994 року. І це допомогло.

За досягнення вважаю й участь наших юнацьких збірних у першостях Європи. Одна з команд, яку очолює Володимир Киянченко, стала бронзовим призером континентального турніру. Хлопці, 1976 року народження, яких готують Федір Медвідь та Олександр Лисенко, успішно виступають у своїй першості. Сподіваємося, що й вони виборють медалі наступного року. Але головне, що великий загін футбольної юні зареєструвався і здобув українське громадянство. Ці футболісти відтепер матимуть право виступати виключно за збірні нашої держави.

— Кажуть, що ви дуже прагнули переходу нашого чемпіонату на варіант з трьома очками за перемогу. Звідки така прихильність?

— Гадаю, англійці, які ходять у футбольних авторитетах, недаремно перейшли на цю систему вже давно. І от наступного року «триочкову віру», за наказом ФІФА, сповідуватиме весь світ. А ми, почавши раніше обкатку, будемо, як кажуть, на коні. До речі, й на око видно, що нововведення приносить користь. Порівняймо перші кола чемпіонатів минулого і нинішнього. Торік було забито 332 м'ячі, тепер — 384. Перемог на чужих полях було здобуто 16, а нині — 32. Зменшилася кількість нічиїх: 45 — 21, а число бомбардирів збільшилося.

— А от про суддівство ви, мабуть, розповідатимете без захоплення?

— Знаєте, якщо не брати до уваги той горезвісний поєдинок у Тернополі «Ниви» з «Шахтарем», який довелося переграти, то рівень суддівства в Україні не такий уже й низький, як хтось його хоче виставити. Він, як на мене, поступово поліпшується.

— Чи скрізь на місцях авторитет ФФУ незаперечний?

— На жаль, мушу сказати про те, що в окремих областях є «ентузіасти», які хочуть підібгати під себе футбольне господарство, керувати на свій розсуд. Так, на Рівненщині створили якусь асоціацію футболу при облуправлінні у справах молоді та спорту. Подібне намічається у Вінниці. А в Києві міськспорткомітет намагається «загнуздати» місцеву федерацію. Я хочу лише нагадати отим активним панам, що ФФУ — громадський орган. І ніякі владні структури не мають права вказувати йому і тиснути на нього. Оті намагання матимуть рішучу відсіч.

— Нещодавно до київського «Динамо» перейшов головний тренер «Дніпра» Микола Павлов. А за ним до столиці подалися й провідні гравці...

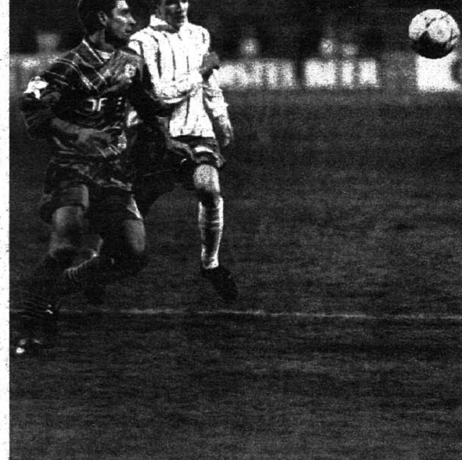
— Ситуація з дніпропетровським клубом непроста. Вона тривожить спортивну громадськість країни. Дуже не хотілося, щоб такий цікавий і заслужений колектив скотився долу. Тут хочу дорікнути за недалекоглядність керівникам «Дніпра». Хіба можна укладати половинчасті контракти з гравцями? Адже ті футболісти, які вирішили піти до «Динамо», юридично вільні, бо їхні контракти у Дніпропетровську завершилися 15 листопада. Щоправда, за регламентом чемпіонату під час перерви між першим і другим колом переходи з клубу до клубу заборонено. Але тут ситуація неординарна. Мова йде про гравців національної збірної. Коли не дозволити їм перехід до Києва, так на них же хижими очима дивляться з клубів тієї ж Росії. Ризикувати не маємо права. А «Дніпро» треба підтримати, не дати йому занепасти. Федерація дозволить цьому колективові доукомплектуватися.

— Нарешті, давайте-но поговоримо про національну збірну країни, доля якої тривожить сьогодні багатьох...

— Зізнаюся, що й до мене доходять чутки про кандидатів на посаду головного тренера, які мусуються в народі. Називаються прізвища Лобановського, який приїхав до Києва на Різдво з Кувейту, Блохіна, який перебуває в Греції, Кучеревського, котрий нещодавно повернувся з Росії, та ще кількох поважних фахівців. Гадаю, не слід сподіватися на те, що приїде з-за кордону розумний і добрий дядько, легко налагодить справу, врятує ситуацію, і все піде, мов по маслу. То наївні сподівання. Люди, які були відірвані від нашого футбольного життя протягом двох і більше років, як на мене, нездатні кардинально поліпшити справу. Адже їм потрібний час, щоб хоч якось вивчити становище, зорієнтуватися. Ми ж не можемо дозволити собі розкіш чекати. Довірити відповідальну справу розумно тільки тим, хто весь цей час працював удома. Назву хоча б Анатолія Конькова, який очолював молодіжну збірну, виявив себе з гарного боку. Не його вина, що українські футболісти в рівній боротьбі поступилися збірній Нідерландів. Володимир Мунтян чудово працює з олімпійською командою і дозрів, щоб очолити національний колектив. Хоча, як на мене, йому б довести справу до кінця і поборотися за перемогу в Атланті-96. Леонід Буряк довів, що з нічого можна робити хороші речі. Маю на увазі його тренерство у Тернополі, де він урятував від краху «Ниву» і підняв її дуже швидко на пристойні висоти. А тепер Леонід Йосипович вніс свіжий струмінь у життя «Чорноморця», який очолює нині. Як бачите, спеціалісти у нас є. Їх слід поважати, довіряти і допомагати їм. А наша національна команда, навіть за умов її не зовсім активного старту у відбірковому турнірі чемпіонату Європи, все ж не втратила шансів на кінцевий успіх — здобуття путівки до Англії.

— Але ж з призначенням головного тренера треба поспішати, бо вже у березні на наш колектив чекають ключові матчі з хорватами та італійцями...

— Безперечно, поспішати треба. Маю повноваження сам призначити тренера. Але не скористаюся такою можливістю. Нехай це зробить виконком федерації. Тренера буде названо або напередодні Нового року, або буквально в його перші дні. У березні ми запланували для національної команди десятиденний збір. Він пройде десь поблизу хорватських кордонів: у Болгарії, Греції, Австрії чи Німеччині. Щоб звідти одразу вирушити до Загреба...

На знімку: у боротьбі за м'яч юний київський форвард Андрій Шевченко (праворуч) — відкриття сезону-94/95.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Футбольна казка на УТ

Компанія «Україна футбол інтернешнл» (УФІ) підготувала для болільників справді королівський подарунок. Утім, краще про нього нехай розповість представник УФІ Петро ЛАВРЕНЮК:

— Насамперед, панове, хочу привітати вас із наступаючим Новим роком та Різдвом Христовим! Першого січня ви зможете подивитись телепередачу «Футбол плюс. Новорічний калейдоскоп» і трансляцію унікального матчу між командою римських клубів «Рома» та «Лаціо» і збірною світу.

У святковій передачі участь візьмуть керівники, тренери та зірки українського футболу. Демонструватимуться найяскравіші епізоди футбольних подій 1994 року.

А, як то кажуть, на закуску репортаж з Олімпійського стадіону в Римі. У складі господарів виступатимуть: воротарі — Червоне та Марчеджіані, захисники — Адані, Анноні, Бергоді, Баномі, Карбоні, Колонезе, Петруцці та Россі, півзахисники — Роберто Баджо, Капіоллі, де Сіо, Деламорте, ді Маттео, Фусера, Джанініні, Морріеро, Маїні, Піацентіні, нападники Казірагі, ді Вато, Рамбоді, Сіньйорі.

Передбачається, що за збірну світу виступатимуть такі видатні гравці, як Рейкаард, Гулліт, Вінтер (Нідерланди), Бебето, Герреро та Рональдо (Бразилія), Асприлла, Рінкон (Колумбія), Бокшич та Шукер (Хорватія), Коллмор та Платт (Англія), Фонсека та Соса (Уругвай), Радучою та Думітреску (Румунія), Болі та Папен (Франція), Альберт, Олівейра та Прюдом (Бельгія), Андерссон і Терн (Швеція), Субісаретта (Іспанія), Брайн та Мікаель Лаудруп (Данія), Онопко (Росія), Міура (Японія), Мачлас (Греція), Конрад (Австрія), Михайличенко (Україна), Футре (Португалія).

Стежте за програмами УТ.

Мурзін у своєму репертуарі

Зіграно матчі останнього туру попереднього етапу національного чемпіонату України з баскетболу. «БІПА-Мода» — «Корабел» — 113:104, «Металург» — «Дніпро» — 88:115, «Шахтар» — «Азовмаш» — 151:108, ЦСК «Меркурій» — «Нафтохім-Олександрія» — 117:80, «Будівельник» — «Київ-Баскет» — 123:106. У поєдинку київських клубів знову завидною результативністю відзначився нападник «Баскета» Євген Мурзін, який здобув 41 очко!

У чемпіонаті залишилося зіграти лише два пропущених матчі. Завтра в залі ЦСК ЗСУ о 14.00 зустрінуться ЦСК «Меркурій» та «Шахтар». А післязавтра донечкан о 19.00 в залі «Меридіан» прийматиме «Київ-Баскет». Утім, вісімка команд, яка продовжить боротьбу за нагороди, вже визначилася: «Будівельник», «Київ-Баскет», «Шахтар», «БІПА-Мода», «Корабел», ЦСК «Меркурій», «Нафтохім-Олександрія» та «Азовмаш».

***

Триває розіграш Кубка Олександра Волкова серед команд середніх шкіл, який проводить Українська баскетбольна асоціація (УБА). У деяких регіонах країни вже визначилися переможці міських змагань. У Сімферополі змагалося 13 команд. Найсильнішим виявився колектив 25-ї школи. Створено збірну міста, яку очолив Михайло Чуб.

Мабуть, рекордну кількість учасників зібрав турнір у Запоріжжі — 80. Тут переможці — юнаки з 50-ї школи (вчитель фізкультури Світлана Конєва). На старт змагань в Одесі вийшло 60 колективів. Усіх випередили баскетболісти СШ № 40 (директор — Яків Шостак, вчителі фізкультури — Людмила Волкова та Валерій Овсієнко). У Харкові, де змагалося 8 команд, найсильнішими виявилися учні спортінтернату.

У Білій Церкві, де баскетбол з кожним днем набуває популярності, суперечку вело 16 колективів. Першість виборола команда 14-ї школи, яку очолювала Віра Пантелеєва.

Тривають змагання в Маріуполі, Миколаєві, Донецьку. Нагадаємо, що 12 команд — учасниць півфіналів з'ясують стосунки з 27 по 31 січня в Луганську та Миколаєві. Фінал пройде в травні у Києві. На нього приїде Олександр Волков.

Информация о выпуске инвестиционных сертификатов, инвестиционного фонда «Новые инициативы»

1. Основные данные об эмитенте

Полное наименование: акционерное общество закрытого типа инвестиционный фонд «Новые инициативы».

Сокращенное наименование: АОЗТ ИФ «Новые инициативы».

Тип инвестиционного фонда — закрытый. Фонд создан на 5 лет.

Зарегистрирован: исполнительным комитетом Печерского районного Совета народных депутатов г.Киева. Свидетельство № 21644291 от 23.09.1994г.

Юридический адрес: г.Киев, ул. Институтская, 25.

Уставный фонд: 10 060 000 000 крб., полностью оплачен путем внесения денежных средств на р/с 6467581 в «ВА-банке» МФО 321637.

2. Основные направления и предмет деятельности фонда

Основными направлениями и предметом деятельности фонда является осуществление совместного инвестирования в интересах и за счет учредителей и участников фонда путем выпуска инвестиционных сертификатов и осуществления коммерческой деятельности с ценными бумагами, а также приобретения недвижимого имущества, долей и паев, принадлежащих государству в имуществе хозяйственных обществ в процессе приватизации.

3. Данные об эмиссии инвестиционных сертификатов

Сумма эмиссии инвестиционных сертификатов 150 900 000 000 крб.

Вид ценных бумаг, выпускаемых в обращение, — именные сертификаты на предъявителя.

Номинальная стоимость одного сертификата — 50 000 крб.

Количество выпускаемых инвестиционных сертификатов — 3 018 000 крб.

Начало продажи 15.01.1994г.

Максимальное количество разрешенных для приобретения одним инвестором инвестиционных сертификатов — 301800 штук.

Запланированный курс одного инвестиционного сертификата на начало продажи — 50 000 крб.

АОЗТ ИФ «Новые инициативы» осуществлен выпуск простых именных акций в количестве 201 200 штук номиналом 50 000 крб., которые размещены среди учредителей.

Общая сумма эмиссии — 10 060 000 000 крб.

4. Сведения об учредителях

Акционерное общество закрытого типа «Крис» и Лавров Вячеслав Вениаминович.

5. Органы управления фонда

Общее собрание учредителей, наблюдательный совет, дирекция.

6. Сведения об инвестиционном управляющем, депозитарии и аудиторе фонда

Инвестиционный управляющий:

Акционерный коммерческий агропромышленный банк «Украина». Лицензия Министерства финансов Украины № 20 от 23 июня 1992г.

Депозитарий:

Всеукраинский акционерный банк «ВАбанк». Лицензия Министерства финансов Украины № 16 от 10 июня 1994г.

Аудитор:

Аудиторская фирма «Вежа». Лицензия аудиторской палаты № 000076 от 17 марта 1994г.

7. Права владельцев инвестиционных сертификатов

Владелец инвестиционных сертификатов имеет право на получение дивидендов, а также на получение части имущества фонда в случае его ликвидации.

Инвестиционные сертификаты фонда подлежат свободной перепродаже на вторичном рынке ценных бумаг.

Выплата дивидендов участникам осуществляется в пунктах продажи ценных бумаг фонда или по безналичному расчету на соответствующие расчеты физических и юридических лиц в сроки и в размерах, определенных общим собранием акционеров.

8. Возможные факторы риска

Экономическая нестабильность, непоследовательность экономической политики органов власти в области приватизации.

Інформація про п'ятий випуск акцій Акціонерного комерційного банку розвитку промисловості будівельних матеріалів України (АК Будмбанку)

Адреса: Україна, 252034, м. Київ-34, вул. Володимирська, 24. Тел. 228-82-34. Факс 228-57-30. Телекс 63-12-66 QUEEN UX

1. Характеристика емітента

АК Будмбанк є правонаступником Комерційного банку розвитку промисловості будівельних матеріалів УРСР (Укрбудмбанк), який був створений рішенням загальних зборів акціонерів (протокол № 1 від 04.01.1989 р.) і зареєстрований Національним банком України 02.10.1991 року у вигляді відкритого акціонерного товариства.

На сьогодні акціонерами банку є 74 вітчизняних підприємства, організації, об'єднання, фірми різноманітних галузей і форм власності та 1235 фізичних осіб.

2. Перелік і результати попередніх емісій акцій банку

На час емісії зареєстровано повністю сплачений статутний фонд у розмірі 20139,751 млн. крб., який сформовано шляхом чотирьох випусків простих та привілейованих іменних акцій.

Перший випуск акцій становив 40.0 мільйонів карбованців (40 тисяч простих акцій), другий випуск — 260,0 мільйонів карбованців (258 тисяч простих і 2 тисячі привілейованих акцій), третій випуск — 4544,9 мільйона карбованців (4413,5 тисячі простих і 131,4 тисячі привілейованих акцій), четвертий випуск — 15294,851 мільйона карбованців (14797,532 тисячі простих акцій і 497,319 тисячі привілейованих акцій).

3. Опис ділової активності емітента

АК Будмбанк — один з перших комерційних банків України.

Минулого року одержаний прибуток дозволив виплатити власникам простих іменних акцій банку дивіденди у розмірі 100 відсотків річних, привілейованих — 500 відсотків і проіндексувати прості і привілейовані акції протягом року відповідно на 200 та 1000 відсотків.

Філії банку працюють у Донецьку, Івано-Франківську, Києві. Найближчим часом будуть відкриті в Житомирі та Одесі.

4. Відомості про п'яту емісію цінних паперів

Рішення про п'ятий випуск акцій прийнято на загальних зборах акціонерів банку 19 грудня 1994 року (протокол № 11).

Запланований обсяг емісії становить 50000 млн. крб.

Збільшення статутного фонду провадиться шляхом випуску простих іменних акцій кількістю 47500 тисяч штук на 47500 млн. крб. та привілейованих іменних акцій кількістю 2500 тисяч штук на 2500 млн. крб. номінальною вартістю 1000 карбованців кожна.

Передплата розпочинається з 30 грудня 1994 року і триватиме до 1 липня 1995 року.

5. Порядок передплати на акції

Прості іменні акції розповсюджуються серед юридичних осіб і громадян пакетами не менш як по 100000 акцій.

Реалізація привілейованих акцій здійснюється з розрахунку — за пакет простих акцій (100000 штук) — 5000 привілейованих акцій.

Для придбання акцій юридичним особам необхідно, відповідно до вимог Національного банку України, надати баланс підприємства і аудиторську довідку про джерела формування коштів, що спрямовуються на придбання акцій.

Прості і привілейовані іменні акції банку сплачуються акціонерами у національній валюті України.

6. Права і пільги акціонерів

Прості іменні акції дають право голосу на загальних зборах акціонерів за принципом: одна акція — один голос. Привілейовані іменні акції права голосу не дають, але гарантують отримання фіксованих дивідендів незалежно від результатів діяльності банку.

Акціонери мають право продавати, передавати, заповідати, заставляти належні їм акції самостійно без попереднього повідомлення банку з обов'язковою реєстрацією зміни власника протягом 10 днів після дня укладання угоди у книзі реєстрації акцій. Передача прав власності на акції п'ятого випуску не може проводитись до офіційної реєстрації результатів емісії.

7. Порядок виплати дивідендів

Виплата дивідендів акціонерам здійснюється банком за рішенням загальних зборів акціонерів.

Виплата дивідендів за привілейованими акціями здійснюється незалежно від отриманого банком прибутку.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДРУГИЙ ВИПУСК АКЦІЙ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА ВІДКРИТОГО ТИПУ «ІНДУСТРІАЛЬНА ФІНАНСОВА ГРУПА»

1. Характеристика емітента

1.1 Акціонерне товариство відкритого типу «Індустріальна фінансова група» було зареєстровано 22 листопада 1994 року, свідоцтво № 22891962.

1.2 Місцезнаходження: Україна, м.Київ, вул.Клименка, 25. Телефон (044) 244-93-95; факс (044) 277-30-91.

1.3. Засновниками АТ «Індустріальна фінансова група» є:

– спільне українсько-німецьке товариство з обмеженою відповідальністю «Фантал»;

– акціонерно-комерційний банк соціального розвитку «Укрсоцбанк», м.Київ.

Рішення про створення АТ «ІФГ» і випуск цінних паперів було прийнято 12 червня 1994 року на загальних зборах засновників.

1.4. Статутний фонд товариства становить 372 000 000 крб.

1.5. Вищим органом управління товариства є загальні збори акціонерів.

Виконавчим органом, що вирішує всі питання поточної діяльності, є правління АТ.

1.6. Назва банківської установи та номер розрахункового рахунку: р/р 1467387 в Київській міській дирекції Укрсоцбанку, МФО 322012, м.Київ.

2. Предмет та мета діяльності емітента

2.1. Основною метою діяльності товариства є розвиток нафтогазової промисловості України.

2.2. Основним предметом діяльності товариства є виробництво нафтогазового обладнання, реалізація його на внутрішньому ринку України та СНД.

3. Відомості про попередню емісію

3.1 Перша емісія акцій здійснена у кількості 3 720 простих іменних акцій номінальною вартістю 100 000 крб. кожна.

3.2. Всі акції розповсюджено у відкритій передплаті серед учасників в такій кількості:

– СП «Фантал» – 1200,
– АТ «Карпатнафтомаш» – 1000,
– «Укрсоцбанк» – 520,
– Дрогобицький долотний завод – 1000 акцій.

3.3. Відкрита передплата проводилась у заплановані строки: з 15 жовтня по 20 жовтня 1994 року.

3.4. Всі акції було оплачено в національній валюті України. Усі кошти, одержані від емісії, було направлено на формування статутного фонду АТ.

3.5. Перша емісія зареєстрована у Міністерстві фінансів України за № 488/1/94 7 грудня 1994 р.

4. Відомості про наступну емісію

4.1. Рішення про другий випуск акцій прийнято на загальних зборах акціонерів, протокол № 4 від 29.11.94 року.

4.2. Мета емісії – залучення грошових коштів для розвитку нафтогазової промисловості України.

4.3. Запланований обсяг другої емісії – 200 000 акцій,
в тому числі:
прості іменні – 180 000 акцій;
привілейовані іменні – 20 000 акцій.
Номінальна вартість однієї акції – 100 000 крб., загальна сума емісії – 20 000 000 000 крб.

4.4. Одна проста акція дає право одного голосу під час голосування на загальних зборах акціонерів. Привілейовані акції не дають права на участь у голосуванні.

4.5. Акції випускаються двома серіями АПФ № 000001 – 020 000 (привілейовані іменні) та АФ № 000001 – 180000 (прості іменні).

4.6. Початок продажу акцій 24 січня 1995 року, кінець продажу акцій 17 липня 1995 року.

4.7. Розмір дивідендів (за простими іменними акціями) встановлюється рішенням Загальних зборів акціонерів за підсумками кожного фінансового року. Дивіденди за привілейованими акціями встановлюються у розмірі 50 % понад середньорічну облікову ставку НБУ. Дивіденди виплачуються кожні півроку, тобто двічі на рік.

4.8. Першочергове право на придбання акцій мають акціонери товариства.

4.9. Курс акцій складається під впливом попиту та пропозиції.

4.10. В разі перевищення рівня передплати або в разі його недосягнення питання про емісію вирішується згідно з Законом України «Про господарські товариства».

4.11. Виплата дивідендів та продаж акцій здійснюється за адресою: Київ-110, вул. Клименка, 25.

5. Чинники ризику

5.1. Нестабільність економічної ситуації в Україні.

5.2. Підвищення ставок податків.

Додаткову інформацію про емітента та випуск акцій можна одержати за телефоном: (044) 244-93-95 або за адресою: 252110, м.Київ, а/с 846.

Администрация фирмы ООО «СЮПРАС» сообщает о ликвидации предприятия.

Претензии принимаются в течение месяца со дня публикации этого объявления.

ИНФОРМАЦИЯ О ВТОРОМ ВЫПУСКЕ АКЦИЙ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА «СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ «СТЕЛЛА»

Основным видом деятельности Общества является проведение страховых операций. Основные виды страхования: личное страхование, имущественное страхование и страхование ответственности.

Решение о выпуске ценных бумаг было принято 10 июля 1994 г. Протокол № 7 Общего собрания акционеров.

Денежные средства, привлеченные за счет эмиссии, пойдут на формирование Уставного фонда Общества, пополнения основных и оборотных средств; организацию инфраструктуры и филиалов.

Продажа акций Общества производится путем открытой подписки. Запланированный обьем эмиссии 4 950 000 000 (четыре миллиарда девятьсот пятьдесят миллионов) карбованцев. Эта сумма разделена на 4 950 000 (четыре миллиона девятьсот пятьдесят тысяч) простых именных акций номинальной стоимостью 1 000 (одна тысяча) карбованцев каждая.

Акции второго выпуска будут иметь серию Б и следующие номера: с № 0000001 по № 4950000.

Форма выпуска акций – безналичная. На всю сумму приобретенных акций может выдаваться свидетельство, подтверждающее право владения акциями.

Продажа акций будет осуществляться АО «Ценные бумаги» по адресу: 310002, г.Харьков, ул.Чернышевского, 26, тел. (0572) 43-21-35, 47-17-66.

Председатель Правления АО «Страховая компания «Стелла» Т.В. Колчина.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ТРЕТІЙ ВИПУСК АКЦІЙ

БАНКУ «АВТОРИТЕТ»

А. Характеристика емітента

Акціонерний банк «Авторитет» (далі банк) створений рішенням установчих зборів 6 листопада 1993 року в формі відкритого акціонерного товариства зі статутним фондом 2000 млн крб.

24 грудня 1993 року банк був зареєстрований Національним банком України, реєстраційний номер 222.

Юридична адреса: Україна, 252115, м. Київ, вул. Котельникова, 46.

Предметом діяльності є здійснення банківських операцій у межах, передбачених діючим законодавством України.

Статутний фонд на час прийняття рішення про випуск акцій третьої емісії сформований у розмірі 12 001 100 000 (дванадцять мільярдів один мільйон сто тисяч) карбованців і сплачений у повному обсязі.

Голова правління банку — Усенко В. А., освіта вища економічна, стаж роботи за фахом 17 років.

Головний бухгалтер — Люлько Н. М., освіта вища економічна, стаж роботи за фахом 18 років

Банк має ліцензію на здійснення діяльності як депозитарію інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії, а також ліцензію на здійснення діяльності щодо випуску та обігу цінних паперів.

Б. Опис ділової діяльності емітента

АБ «Авторитет» є прибутковою кредитно-фінансовою установою, що входить до єдиної банківської системи України.

В. Дані про емісію цінних паперів

Рішення про випуск акцій третьої емісії прийнято на загальних зборах акціонерів банку 8 жовтня 1994 року (протокол № 5).

Фінансові ресурси, одержані внаслідок третьої емісії акцій, будуть використані на фінансування економічних програм, розвиток фінансово-банківської справи, сприяння становленню ринкової економіки України.

Загальний обсяг емісії становить 87 998 900 000 (вісімдесят сім мільярдів дев'ятсот дев'яносто вісім мільйонів дев'ятсот тисяч) карбованців, шляхом відкритої підписки розповсюджуються прості іменні акції у кількості 879 989 штук номінальною вартістю 100 000 (сто тисяч) карбованців.

Запланована курсова вартість однієї акції складає 150 000 (сто п'ятдесят тисяч) карбованців.

Прості іменні акції під час третьої емісії випускаються у серії «В» із порядковими номерами від 000001 до 879989 включно.

Акції реалізуються пакетами, мінімальна кількість акцій, що реалізується для фізичної особи, — 100, для юридичних осіб — 1000.

Засновники банку, а також інші інвестори за їх рішенням та рішенням правління мають переважне право придбання акцій за їх номінальною вартістю.

Акції дають право брати участь в управлінні банком, отримувати відповідну частину прибутку, а також частину залишків майна товариства у разі його ліквідації. Прості іменні акції дають право голосу на загальних зборах акціонерів за принципом: одна акція — один голос.

Акціонери користуються пільгами при наданні банківських послуг, що здійснюються банком.

Акції на пред'явника та привілейовані акції не випускаються.

Дивіденди по акціях виплачуються за підсумками року за рахунок чистого прибутку банку, який залишається в його розпорядженні після сплати платежів до бюджету і формування фондів банку. Розмір дивідендів визначається загальними зборами акціонерів.

Строк відкритої підписки встановлюється з 29 грудня 1994 року по 29 травня 1995 року.

Після початку розповсюдження акцій юридичні та фізичні особи, які бажають придбати акції, укладають з банком угоду, відповідно до якої банк зобов'язується продати покупцю певну кількість акцій та видати свідоцтво про це, а покупець зобов'язується сплатити курсову вартість акцій.

Рух акцій фіксується у книзі реєстрації акцій, що ведеться банком.

Курсова вартість акцій під час передплати може змінюватись залежно від попиту. В разі перевищення або недосягнення оголошеного рівня передплати банком може бути прийняте рішення про затвердження фактично сформованого статутного фонду.

Послугами торговців цінними паперами банк не користується.

Продаж акцій, операції з ними, виплата дивідендів здійснюється за адресою: Україна, 252115, м. Київ, вул. Котельникова, 46.

Довідки за телефонами: (044) 452-03-89; 452-03-91.

Г. Перелік та результати попередніх емісій

Станом на 1.12.1994 року банком проведено дві емісії простих іменних акцій, які пройшли державну реєстрацію відповідно до чинного законодавства України.

Перша емісія була зареєстрована Міністерством фінансів України 15 квітня 1994 року (реєстраційний № 146/1/94 на суму 2 000 000 000 крб 20 000 простих іменних акцій номіналом 100 000 крб. кожна).

Друга емісія була зареєстрована Міністерством фінансів України 22 листопада 1994 року (реєстраційний номер 456/1/94 на суму 10 001 100 000 крб. 100 011 простих іменних акцій номіналом 100 000 крб. кожна).

Д. Фактори ризику

Можливими факторами ризику є:

— недосконалість законодавства з питань оподаткування, економічної діяльності, приватизації;

— високий рівень інфляційних процесів;

— високий рівень оподаткування комерційних банків, обмеження розміру кредитних вкладень та діяльності з окремих банківських операцій;

— нестабільність економічної та політичної ситуації;

— проведення грошової реформи;

— інші форс-мажорні обставини.

Баланс АБ «Авторитет» на 1.12.1994 р. (в млн. крб.)

Актив		Пасив	
1. Каса	—	1. Статутний фонд	12001
2. Кошти на резервному рахунку НБУ	—	2. Резервний фонд	136
3. Кореспондентський рахунок у НБУ	2246	3. Інші фонди	9010
4. Кореспондентські рахунки в інших банках	—	4. Кореспондентські рахунки інших банків	—
5. Дебітори банку	1674	5. Поточні рахунки клієнтів у валюті	
6. Кредити, надані банком	44292	6. Розрахункові та інші рахунки клієнтів	599
7. Позики, надані іншим банкам	18000	7. Депозитні рахунки клієнтів	4700
8. Кошти, вкладені у спільну діяльність	100	8. Внески громадян	—
9. Основні кошти	8971	9. Кредити, отримані в інших банках	45000
10. Валютні кошти	—	10. Інші кредитори	101
11. Видатки	9100	11. Доходи	12507
12. Інші активи	36	12. Прибуток	2718
13. Відокремлені кошти за рахунок прибутку	2718	13. Інші пасиви	365
Всього актив	87137	Всього пасив	87137

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

Чи вирахує Божу іскру арифметика?

Цього літа хористка Львівської опери Світлана Мончук вступала до Вищого музичного інституту ім. Лисенка. Вже вшосте. У листі до редакції матір дівчини назвала ці іспити колами Дантового пекла.

Після шостої невдачі Світлана прийшла до мене разом із матір'ю.

— Я — дочка простої жінки, а вони всі — кати. Мене пригнули до землі.

Візитові передував лист до редакції:

«...Повірте, взятися мені за перо було важко. Що не кажіть, можуть дорікнути: мовляв, захищає свою доньку. Проте далі мовчати не можу. Нехай усі знають, які порядки у Львівській консерваторії, де здібним абітурієнтам показують на двері. Ще 1986 року моя донька складала педпрактику. Почувши твори у її виконанні, професор Павло Кармелюк сказав, що саме такий рідкісний тембр він давно шукає і запропонував вступати до консерваторії. Але не поталанило моїй доньці, бо влітку того ж року професор Кармелюк помер. Тоді донька вирішила вступати до музичного училища — склала на «відмінно» іспит і була зарахована. Після третього курсу їй знову запропонували вступати до консерваторії. Під час прослуховування у присутності працівників вокальної кафедри викладач Роман Вітошинський сказав, що Світлану можна хоч зараз зараховувати на другий курс консерваторії. Однак на другий тур її не допустили. 1990 року донька закінчила з відзнакою училище і зробила ще одну спробу стати студенткою. До складу приймальної комісії входив і викладач Вітошинський, але цього разу він поставив Світлані найнижчий бал. А інший поставив 8 балів. Та на переказі мою доньку «зрізали». Маю підстави так твердити, бо в неї списувало четверо абітурієнтів, і всім поставили високі оцінки. Як так могло статися? Відповідь дала перевірка, яку провели на нашу вимогу. З'ясувалося, що у творі моєї доньки жодної граматичної помилки, але чужою рукою були поставлені зайві риски та коми. Викладач, яка пояснювала помилки, була дуже перелякана, в неї тремтіли руки. Ми зрозуміли, що вона зробила це не з власної волі й не довели справу до кінця...»

Не можу не схилити голову перед материнським подвижництвом Ганни Іванівни. Свого часу залишилася сама з маленькими двійнятами. Не цуралася ніякої роботи, аби заробити на життя, і намагалася якомога більше часу проводити з дітьми. Син закінчив військово-політичне училище, донька — музичне, обоє виростали з переконанням, що тільки працею в поті чола можна прокласти собі дорогу в житті. «Проста жінка», далека від артистичного світу, від еліти, яка ревно ставиться до потенційних неофітів у своїх колах (є такий грішок у частини галичан), могла б подякувати Богові за те, що є, і не кидати виклик долі.

Можливо, так і сталося б, якби не аванси, що їх щедро роздавали дівчині щодо її вокального обдарування. Щиро? Знічев'я? Хтозна. Юне створіння тоді ще не знало, що й компліменти, й огуду в артистичних колах не варто сприймати за чисту монету. Вона підняла планку життєвих устремлінь до найвищої відмітки — консерваторія, сцена. І хто посміє картати її за це? Шість років було покладено на олтар цієї мети, й перед такою цілеспрямованістю теж варто схилити голову. Світлана та її мати дійшли висновку, що в інституті дівчині зумисне, несправедливо занижують бал із спеціальності, бо цей вуз — один з найкорумпованіших у Львові. А на рівні неофіційному вона й далі чує високі оцінки.

Втім, одностайності серед порадників і поцінувачів немає. Свого часу заслужена артистка України Володимира Чайка дала високу оцінку таланту учениці. Її листівку у сім'ї зберігають, як реліквію: «Милій-талановитій Світлані з побажанням вірити у свої здібності, в красу свого голосу, вокальні дані, які даються від природи небагатьом. Стати твердо на власний шлях, шлях у мистецтво. Щоб бажання йти по цьому шляху, бажання співати, нести пісню в люди ніколи не полишало Вас!»

— Я від своїх слів не відмовляюся, — зауважила в розмові пані Володимира, — але... у вокаліста психіка, нервова система мають бути в порядку. Емоційний стан впливає на голос, а Світлана приходить на іспити в сльозах. Як співачка вона стоїть на місці і вважає, що всі їй — вороги, у мій бік вже й не дивиться. Це — її трагедія. Цього року я утрималася від оцінки під час вступних іспитів.

Завідувач кафедри, народний артист України Володимир Ігнатенко відгукнувся про Світлану зі співчуттям, він готовий допомогти їй, але як? На вокальний факультет приймають лише п'ятьох і перевагу надають чоловічим голосам. А у Світлани — сопрано м'якого, приємного тембру. Це голос для малого залу, а не для великої сцени. Цього року до інституту вступало троє дуже обдарованих юнаків, і, певна річ, конкуренція серед вокалістів була жорстка.

Шоста невдача дорого обійшлася Світлані — схопило серце. Невдовзі після іспитів хормейстери Львівської опери звернулися з листом до ректора інституту Марії Крушельницької:

«Ми дуже співчуваємо Світлані Мончук, яка працює артисткою хору. Їй вшосте не пощастило вступити до інституту. В колективі хору було проведене індивідуальне переслуховування, в якому вона виявила себе з кращого боку. За період 1993—1994 рр. Світлана Мончук брала участь у тематичних концертах, підготувала афішний сольний концерт «Український романс». Перед вступними іспитами відбувся концерт російського романсу в Народному Домі. Усі концерти проходили успішно, в газетах друкувалися схвальні рецензії.

Зараз дівчина в критичному моральному стані, здоров'я її погіршується. Може статися трагедія. Дайте їй якусь маленьку надію і шанс проявити себе в процесі навчання. Дуже просимо зарахувати її вільною студенткою на вечірній відділ хоч на один семестр, як це уже практикувалось в інституті на іншому відділі. Поможіть їй!»

Марія Тарасівна не приховувала своєї неповаги до такого методу відстоювання позиції, як численні скарги, що їх пишуть Світлана та її матір до різних інстанцій.

— Вступні іспити — то школа життя і треба пройти її гідно. Кожний має своє місце в житті, і не кожний може побачити себе збоку. Голос — це дар Божий. Може прорізатися, може зникнути. Світлана співає, має улюблену справу, відгуки в пресі... На переслуховуванні артистів хору Світлана виконувала арію Лізи з «Пікової дами» Чайковського. Була однією з кращих, — говорила мені головний концертмейстер театру Евеліна Дулаєва. Вона вважає, що Світлані треба навчатися в консерваторії й хоче рекомендувати її і ще двох хористок на невеликі сольні партії.

А може, справа не лише в особистості Світлани? Може, сама система вступних іспитів не сприяє справедливому добору талантів — Божа іскра визначається шляхом арифметичних підрахунків, тобто береться до уваги середній бал атестата. А отже «солов'ї» і «горобці» зрівняні в шансах. Вступав цього року до інституту талановитий тубіст, за яким педагоги й досі жалкують. Підвів невисокий бал атестату. Втратив інститут ще один нереалізований талант. За постійні пропуски занять і небажання навчатися відраховано Лесика. Через інфантильну вдачу його й досі називають пестливим іменем. Його голос — від Бога, суперечок, на відміну від Світланиного, не викликає. Всі поцінувачі одностайні в найвищих оцінках. Дитя елітарного середовища, син народних артистів України, зрілого вже віку молодий чоловік, для якого дорога на велику сцену, до успіху й визнання відкрита, не має тієї волі, працелюбності й настирливості, якими володіє Світлана.

А Світлана? Вона вступатиме до інституту знову. Всьоме...

Львів.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ, «Голос України»

Пляшка смачного, холодного пива

Мало хто знає, що восени цього року в Києві відбулося свято українського пива. Неймовірно, але факт: цю подію прогавила навіть партія любителів пива — принаймні, ані в урочисто-театральній частині, ані в дегустаційній програмі ніхто з цієї екзотичної партії не озвався.

Причина неуваги до представників однієї з найдревніших професій і продукції, що робиться руками цих майстрів, мабуть, у тому, що ми й досі якоюсь мірою дещо зневажливо, як до другорядного заняття харчової галузі, ставимося до пива. От якби це було баварське чи чеське — отоді так, отоді — давай.

А даремно. Як розповів голова правління української галузевої компанії з виробництва пива та безалкогольних напоїв Микола Сичевський, у Мюнхені на міжнародній конференції пивоварів наші технологи говорили на рівних з прославленими іноземцями. І пиво наше було оцінене гідно. Різниця була скоріше в технології зберігання цього напою і в технологічному оснащенні взагалі.

Я запитав Миколу Петровича:

— А яке пиво любите ви?

Він відповів коротко:

— Добре.

І додав:

— Львівське, запорізьке, київське, донецьке.

Справді, під час дегустації продукція не тільки цих, а й деяких інших заводів України дістала високу оцінку любителів і фахівців. І було їх пиво свіжісіньке, гарно, за найвищими європейськими зразками, упаковане.

— Що треба, аби ми завжди споживали ось таке чудове пиво? — поцікавилися журналісти у Миколи Сичевського.

— Кажу ж, — одказав він, — мати першокласну технологію, яка давала б змогу не втрачати смакових якостей пива під час зберігання, тим більше — тривалого. І взагалі, — додав він, — кожна країна має свій традиційний критерій смаку власного пива. Наше відбиває смакові властивості своїх регіонів. Воно м'якше, духмяніше, менш хмільоване. Звісно, кажу про свіже пиво, таке, як ви зараз споживаєте.

Не знаю, як інші, але я цілком повірив сказаному. Слово честі, мені доводилося куштувати пиво багатьох країн, в тім числі чеське й баварське. І завжди після їхнього, більш різкого, гіркішого, мені кортіло випити скляночку нашого свіжого «Оболонського» чи «Львівського».

Під час недавньої зустрічі Микола Петрович розповів, що вже 60 пивоварних підприємств України об'єдналися в акціонерні товариства.

— То й що, — запитав я, — хіба від цього пиво буде краще?

— А ви знаєте, краще, — сказав головний пивовар України, — нам легше стане вводити передову технологію, вирішувати фінансування заводів. Бачте, коли є гроші, легше експериментувати, запозичувати кращі технологічні премудрощі. Ми маємо нині чудовий солод, модернізуємо холодильники. Розширення виробництва допомогло зберегти кращих фахівців. Знаєте, пиво, як і скрізь, любить, щоб душу в нього вкладали, це ж одна з найскладніших технологій біопроцесу.

— Хай так. Але коли ми на світовому ринку станемо конкурентами законодавцям «пивних» мод?

— Що ж, — посміхнувся він, — ми вже на підході до цього. Звичайно, не всі, а кращі наші заводи. Нам треба ще, крім усього іншого, подумати над оформленням пляшок — людина часто купує виріб очима. Але в першу чергу й далі думати над технологією.

І ось уже цими передноворічними днями поділився Микола Петрович новою інформацією: після кількарічного спаду пивоварильна галузь однією з перших у країні пішла на піднесення. Вона помітно збільшила виробництво продукції. А ще маємо запас, сказав він, наростити виробництво пива десь відсотків на сорок.

І чудово. Гадаю, ніхто не буде проти, коли поряд із шампанським на новорічному столі стоятиме кілька пляшок красивого, смачного, холодного пива. Кращого, ніж у залізних бляшанках далеко не кращих іноземних фірм.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А.ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 394439.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0312245.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».
Віддруковано на папері «Зовнішспецпостач-інвест ЛТД» (тел.441-89-94).